

การป้องกันอาชญากรรมและการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว
ในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา

โดย

ร้อยตำรวจเอก ยงยุทธ อากมล

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)
สาขาวิชาการเมืองการปกครอง สำหรับนักบริหาร
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2559
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การป้องกันอาชญากรรมและการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว
ในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา

โดย

ร้อยตำรวจเอก ยงยุทธ อากมล

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)
สาขาวิชาการเมืองการปกครอง สำหรับนักบริหาร
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2559
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

CRIME PREVENTION AND TOURISM SAFETY IN AREA AROUND
AYUTTAYA PROVINCE

BY

POLICE CAPTAIN YONGYUTH ATHKAMON

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
MASTER OF POLITICAL SCIENCE (POLITICS AND GOVERNMENTS)
PROGRAM IN POLITICS AND GOVERNMENTS FOR EXECUTIVE
FACULTY OF POLITICAL SCIENCE
THAMMASAT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2016

COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์

การค้นคว้าอิสระ

ของ

ร้อยตำรวจเอก ยงยุทธ อางกมล

เรื่อง

การป้องกันอาชญากรรมและการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว
ในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)

เมื่อ วันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2560

ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

_____
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวิตา กมลเวชช)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

_____
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณสิทธิ์ พานแก้ว)

คณบดี

_____
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภสวัสดิ์ ชัยวาลย์)

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ	การป้องกันอาชญากรรมและการดูแลความปลอดภัยของ นักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา
ชื่อผู้เขียน	ร้อยตำรวจเอกยงยุทธ อัจฉกุล
ชื่อปริญญา	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	การเมืองการปกครอง สำหรับนักบริหาร รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณสิทธิ์ พานแก้ว
ปีการศึกษา	2559

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางเลือกเชิงนโยบาย ในการป้องกันอาชญากรรมและการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา โดยทำการศึกษาถึงการป้องกันอาชญากรรมและการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ เกาะเมืองอยุธยา ได้แก่ 1.ทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย มีหลักการ คือ การใช้เจ้าหน้าที่ตำรวจ ในรูปแบบออกตรวจท้องที่ มีการจัดสายตรวจแบบต่าง ๆ และเขตตรวจ เน้นการปรากฏตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อลดช่องโอกาสในการกระทำผิดของคนร้าย มุ่งการเพิ่มประสิทธิภาพ เครื่องมือเครื่องใช้พัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการตรวจท้องที่และหากมีเหตุ อาชญากรรมเกิดขึ้น ต้องรีบสืบสวนจับกุมให้ได้อย่างรวดเร็ว ต้องไม่ให้เป็นเยี่ยงอย่างและคนร้ายไม่กล้ากระทำผิด ซึ่งแนวทางนี้ถือเป็นการดำเนินการลดปัญหาอาชญากรรมโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจเท่านั้น บุคคลหรือหน่วยงานอื่นๆ หรือแม้กระทั่งคนในชุมชนเอง เป็นเพียงผู้ช่วยให้ข้อมูลหรือมีส่วนร่วมตามที่เจ้าหน้าที่ ตำรวจต้องการเท่านั้น 2.หลักการบริหารจัดการทรัพยากร มีหลักการ คือ การนำทรัพยากร การบริหาร อันประกอบด้วย คน เงิน ระยะเวลา การเมืองและการแก้ไขกฎหมาย นำมาป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและ 3.แนวคิดเครือข่ายสังคม มีหลักการ คือ กระบวนการให้บุคคลเข้ามา มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ตัดสินใจ แก้ไขปัญหาด้วยตนเอง เน้นการมีส่วนร่วม เกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของ บุคคล แก้ไขปัญหาร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุน ติดตามการ ปฏิบัติงานขององค์กรและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยายังมีอาชญากรรมเพิ่มขึ้น และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี พฤติกรรมการกระทำผิดที่ความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ ฉะนั้นการแสวงหามาตรการในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมจึงมีความจำเป็นอย่างมาก เพื่อเป็นการลดปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา เพื่อให้ปัญหาอาชญากรรมลดน้อยลงที่สุด การใช้มาตรการการนำความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับประชาชนเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมซึ่งเป็นมาตรการที่จะช่วยให้ปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ลดลงไม่มากก็น้อย ความเข้าใจอันดีระหว่างตำรวจกับประชาชนเป็นวิธีการเอื้ออำนวยความสะดวกให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจและประชาชนในพื้นที่ให้เข้าถึงสาเหตุที่มาของปัญหาโดยการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาตลอดจนการบูรณาการการทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีการเสนอปัญหาร่วมกัน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวางแผน การสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกกับประชาชน โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการควบคุมและป้องกันอาชญากรรมรวมทั้งการนำทรัพยากรในพื้นที่เข้ามาใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยเน้นกิจกรรมที่สร้างความร่วมมือระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ คือ

- 1) ร่วมรับรู้ถึงปัญหาในพื้นที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ
- 2) ร่วมแสดงความคิดเห็นกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในเรื่องการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่
- 3) ร่วมสอดส่องดูแลตรวจตราและเฝ้าระวังบริเวณชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ
- 4) ร่วมเข้าอบรมเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมตามที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจัดให้ เช่น สมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม อาสาสมัครตำรวจชุมชนประจำตำบล อาสาจราจร เป็นต้น
- 5) ร่วมดำเนินการให้ความรู้การป้องกันอาชญากรรมต่าง ๆ กับประชาชนในพื้นที่
- 6) ร่วมติดตามประเมินผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ปัจจัยที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่แท้จริงของทางเลือกของมาตรการนี้คือ การให้ความสำคัญของการร่วมมือระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เข้ามาร่วมวางแผน เสนอแนะแนวทางในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา เพื่อทำให้ปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ลดลงไม่มากก็น้อย

คำสำคัญ: การป้องกันอาชญากรรม, การดูแลความปลอดภัย, นักท่องเที่ยว

Independent Study Title	CRIME PREVENTION AND TOURISM SAFETY IN AREA AROUND AYUTTAYA PROVINCE.
Author	Police captain Yongyuth Athkamon
Degree	Master of Political Science (Politics and Governments)
Major Field/Faculty/University	Program in Politics and Governments for Executive Political Science Thammasat University
Independent Study Advisor	Assistant Professor Attasit Pankeaw, Ph.D.
Academic Years	2016

ABSTRACT

This independent research. The purpose is to study policy options for crime prevention and the safety in Area Around Ayutthaya Province. By studying the prevention of crime and Tourism Safety in Area Around Ayuttaya Province, include :

1. The law enforcement theory is based on the use of uniformed police officers, local police stations, and various monitoring stations. Police officer reduce the opportunities for criminals to commit crimes. To focus on the improvement of tools and appliances, to develop new technologies in the local area and, if there is a crime, quickly investigate, and the criminals does not dare to commit. This approach is considered a crime reduction action by the police. Other people, organizations, or even people in the community are the only contributors to information or participation as required by the police.
2. Principles of resource management are principles that include the administration of people, money, time, and politics. Amendment of the law is to prevent and suppress the crime; and
3. Social networking concept is the process of getting people involved in co-operative development, decision-making, problem solving, self-focusing, active involvement of the person. Resolve issues related to the use of appropriate technology and support

the monitoring of the organization and its stakeholders. In the Ayutthaya area, there is also a growing crime and a growing trend every year. Violent crime is increasing, affecting the well-being of people in the area. Seeking measures to prevent crime is essential to reduce crime in Ayutthaya to minimize crime. Implementing the cooperation between police and the public to establish a good relationship to solve crime, which is a measure that will help reduce crime in the area less or less. Tea collisions are a means to facilitate the police and people in the area to reach the root cause of the problem by getting people involved in the problem. As well as integrating the work with the police to offer a common problem contemplate a joint plan to build a positive relationship with the people, by the people involved in control operations and crime prevention, as well as resources. In the area to benefit from the emphasis on activities that create cooperation between the people and the police are :

1. Get to know the problem in the area together with the police.
2. Join the police on crime prevention in the area.
3. Co-supervise and monitor the community with the police.
4. Attend training on crime prevention as provided by the police, such as members informing crime, police volunteers, suburban community volunteers, etc.
5. Contribute to the knowledge of crime prevention against the people in the area.
6. Joint evaluation of police officers.

The factor that will lead to the true success of this measure choice is the importance of cooperation between the people and the police officers who are planning to provide guidance on crime prevention in the Ayutthaya area. The crime problem in the area decreased more or less.

Key words: Crime Prevention, Tourism Safety

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จด้วยความกรุณาอย่างสูงจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรถสิทธิ์ พานแก้ว ที่สละเวลาตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนแนะนำแนวทางด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดียิ่งตลอดเวลา จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

สุดท้ายนี้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ผู้ให้สัมภาษณ์ทุก ๆ คน ที่ให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้านด้วยดีตลอดมา จนทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สมบูรณ์ด้วยดี คุณค่าและประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบเป็นกตัญญู กตเวทิตา แต่บิดา มารดา ครูบาอาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ร้อยตำรวจเอกยงยุทธ อากมล

(6)

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญตาราง	(8)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 ประเด็นปัญหา	3
1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
1.4 กรอบแนวคิดในการศึกษา	4
1.5 ขอบเขตของการศึกษา	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 การรวบรวมข้อมูลและวิธีการศึกษา	6
2.1 วิธีดำเนินการศึกษา	6
2.2 แนวคิดและทฤษฎีในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม	9
2.3 การป้องกันอาชญากรรมเชิงรุก	12
2.4 การดำเนินงานป้องกันอาชญากรรม	14
2.5 บทบาทของประชาชนในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม	16
2.6 แนวคิดเครือข่ายทางสังคม (Brief of Social Network Concept)	24
2.7 แนวคิดการจัดการปกครองในมิติของนโยบายสาธารณะเครือข่ายการจัดการปกครอง (governance network)	28
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31

	(7)
บทที่ 3 ประเด็นปัญหาในเชิงนโยบายและทางเลือกเชิงนโยบาย	42
3.1 ประเด็นปัญหาในเชิงนโยบาย	42
3.2 ทางเลือกนโยบาย	43
บทที่ 4 การวิเคราะห์ทางเลือกในการใช้มาตรการป้องกันอาชญากรรม	47
ทางเลือกที่ 1 การบังคับใช้กฎหมาย	47
ทางเลือกที่ 2 การบริหารจัดการทรัพยากรในการป้องกันอาชญากรรม	51
ทางเลือกที่ 3 การนำความร่วมมือระหว่างตำรวจกับประชาชนมาใช้ในการป้องกัน อาชญากรรม	52
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	57
5.1 บทสรุป	57
5.2 ข้อเสนอแนะ	58
5.3 แนวทางปฏิบัติ	60
5.4 การนำความร่วมมือระหว่างตำรวจกับประชาชน	62
รายการอ้างอิง	63
ประวัติผู้เขียน	65

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 สถิติคดีอาญา 5 กลุ่มของสถานีตำรวจภูธรพระนครศรีอยุธยา	2
2.1 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในโครงการสาธารณะต่าง ๆ กับการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม	27
2.2 จากการทบทวนวรรณกรรมสามารถสรุปผลได้ดังนี้	41
4.1 วิเคราะห์ทางเลือก 3 ทางเลือกต่อปัจจัยด้านต่าง ๆ ดังนี้	54

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลักในการรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน การบังคับใช้กฎหมาย แต่ด้วยเหตุนี้หน้าที่และความรับผิดชอบของตำรวจในปัจจุบันมีขอบเขต กว้างขวางมากจนมีผู้กล่าวว่าตำรวจมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแทบทุกอย่างในสังคม เพื่อกำหนดให้ การดำเนินชีวิตของบุคคลดำเนินไปตามกฎระเบียบของสังคมเป็นการกระทำเพื่อให้เกิดความสงบสุข ในสังคม ซึ่งจากหน้าที่และภารกิจที่หลากหลายดังกล่าว หากตำรวจจะต้องปฏิบัติงานโดยลำพังแล้ว ย่อมทำให้ประสบผลสำเร็จได้น้อยมาก โดยเฉพาะในเรื่องปัญหาอาชญากรรม ซึ่งเป็นปัญหาพื้นฐานที่ ทุกคนในสังคมจะต้องร่วมกันรับผิดชอบในการกำหนดมาตรการหรือแนวทางแก้ไขให้อยู่ในขอบเขตที่ เหมาะสม ฉะนั้นการร่วมมือสนับสนุนระหว่างตำรวจกับประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งทั้งในแง่ปรากฏการณ์ทางสังคมและกระบวนการปฏิบัติ

ตำรวจซึ่งมีหน้าที่ดูแลและป้องกันอาชญากรรม ควบคุมความรุนแรงและลดโอกาส ที่จะเกิดขึ้นโดยเฉพาะในสายงานป้องกันและปราบปราม มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการ การป้องกันอาชญากรรม ซึ่งถือเป็นหน้าที่หรือภารกิจหลักที่จะต้องทำในการดำเนินงานของตำรวจ ภายใต้ระบบราชการไทย (Bureaucracy) สำนักงานตำรวจแห่งชาติก็มีข้อจำกัดด้านงบประมาณ เทคโนโลยี วิทยาการตำรวจและด้านบุคลากร ซึ่งขาดความพร้อมอย่างมากที่จะดำเนินงานป้องกัน อาชญากรรมส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการให้บริการแก่ประชาชนโดยรวมจากข้อจำกัดดังกล่าว ระยะเวลาที่ผ่านมาตำรวจได้ทุ่มเทความพยายามอย่างเต็มที่เพื่อจะควบคุม ลดปริมาณและความ รุนแรงของปัญหาอาชญากรรม แต่ปัญหาอาชญากรรมกลับมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากปัญหา อาชญากรรมที่เกิดขึ้นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันได้มีการวางแผนอย่างแนบเนียนในการกระทำความผิด การเปลี่ยนแปลงรูปแบบมีความซับซ้อนมีความรุนแรงมากขึ้นและมีการพัฒนามีการนำเทคโนโลยีที่ ทันสมัยมาใช้เป็นเครื่องมือในการก่ออาชญากรรม ทำให้การทำงานของตำรวจมีความยุ่งยากมากขึ้น

พื้นที่เกาะเมืองอยุธยาเป็นเมืองท่องเที่ยวและมีประชากรแฝงเป็นจำนวนมากทำให้เป็น จุดเสี่ยงในการก่ออาชญากรรมได้ง่าย การปฏิบัติหน้าที่ป้องกันอาชญากรรมของตำรวจในรูปแบบเดิม กระทำได้ยาก ตำรวจต้องพร้อมปรับปรุงตัวเองจากหน่วยงานที่ทำหน้าที่ปราบปรามเป็นหลัก มาเป็น หน่วยงานที่ทำหน้าที่ปกป้องและให้บริการเป็นหลักเปลี่ยนยุทธศาสตร์และแนวทางในการบังคับใช้ กฎหมายจากการจับกุมมาแสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อสังคม

ในด้านต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาให้ถูกต้องตามปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อมีหน่วยงานในการรับผิดชอบและให้ประชาชนผู้ประกอบการเกี่ยวกับธุรกิจท่องเที่ยวร้านอาหารเข้ามาช่วยในการแก้ไขปัญหาด้วยกัน โดยทำให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ตำรวจมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและควบคุมอาชญากรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้อยู่ในระดับที่ไม่กระทบต่อการดำรงชีวิตปกติของประชาชนในสังคมจำเป็นจะต้องตระหนักและเพิ่มบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบให้มากยิ่งขึ้นเพื่อรองรับกับความคาดหวังของสังคมที่ต้องการให้ตำรวจมีความสามารถแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่รับผิดชอบ หลักการของตำรวจในงานป้องกันอาชญากรรมจะต้องยึดถือ คือ จะต้องสร้างความอยู่เย็นเป็นสุขให้กับประชาชนในพื้นที่เขตความรับผิดชอบให้ดีที่สุด

อยุธยาเป็นเมืองท่องเที่ยวและมีการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วจากการเปลี่ยนแปลงทางสภาพทางสังคม จากสังคมเกษตรกรรมสู่สังคมอุตสาหกรรม จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีปัญหาอาชญากรรมเพิ่มมากขึ้น เพราะมีสาเหตุมาจากการที่มีจำนวนประชากรแฝงจากต่างถิ่นเข้ามาประกอบอาชีพในนิคมอุตสาหกรรม โครงการหมู่บ้านจัดสรร ห้างสรรพสินค้า รวมทั้งเยาวชนที่เข้ามาศึกษาในสถานศึกษาต่าง ๆ ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม เช่น การมั่วสุมยาเสพติด การข่มขืน ลักทรัพย์ ฯลฯ ปัญหาเหล่านี้นับวันจะยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากสถิติคดีอาญา 5 กลุ่มของสถานีตำรวจภูธรพระนครศรีอยุธยา¹ ดังนี้ ตารางที่ 1.1 สถิติคดีอาญา 5 กลุ่มของสถานีตำรวจภูธรพระนครศรีอยุธยา

ประเภทคดี	จำนวนคดี		
	2557	2558	2559
1.คดีอุกฉกรรจ์สะเทือนขวัญ	23	28	35
2.คดีชีวิต ร่างกาย และเพศ	115	142	174
3.คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์	239	382	410
4.คดีที่น่าสนใจ เช่น โจรกรรมรถยนต์/รถจักรยานยนต์ ฯลฯ	82	209	259
5.คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย	1,230	1,345	1,367
รวม	1,689	2,106	2,245

ที่มา : สถานีตำรวจภูธรพระนครศรีอยุธยา, สถิติคดีอาญา 5 กลุ่ม พ.ศ.2559 (พระนครศรีอยุธยา : สถานีตำรวจภูธรพระนครศรีอยุธยา,2559).

¹ สถานีตำรวจภูธรพระนครศรีอยุธยา, สถิติคดีอาญา 5 กลุ่ม พ.ศ.2559 (พระนครศรีอยุธยา : สถานีตำรวจภูธรพระนครศรีอยุธยา, 2559).

จากตารางที่ 1.1 จะเห็นได้ว่า จำนวนสถิติคดีอาญา 5 กลุ่มของสถานีตำรวจภูธร พระนครศรีอยุธยา มีจำนวนคดีเพิ่มขึ้นทุกปี ทำให้ปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่จังหวัด พระนครศรีอยุธยา มีจำนวนมากขึ้น โดยปี 2557 มีจำนวนสถิติคดีอาญา 5 กลุ่ม รวม 1,689 คดี ปี 2558 จำนวนสถิติคดีอาญา 5 กลุ่ม รวม 2,106 คดี และปี 2559 จำนวนสถิติคดีอาญา 5 กลุ่ม รวม 2,245 คดี

จากเหตุผลที่ได้กล่าวมาเบื้องต้นปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่เกาะเมืองจังหวัด พระนครศรีอยุธยา ยังเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขอย่างจริงจัง จึงเป็นเหตุผลที่ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาเรื่อง การป้องกันอาชญากรรมและการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา เพื่อศึกษาแนวทางเลือกเชิงนโยบายในการป้องกันอาชญากรรมและการดูแลความปลอดภัยของ นักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา เพื่อเสนอทางเลือกเชิงนโยบายในการใช้มาตรการในการ ป้องกันอาชญากรรมและการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยาและ เพื่อพัฒนามาตรการในการป้องกันอาชญากรรมและการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ เกาะเมืองอยุธยา

1.2 ประเด็นปัญหา

ปัญหาการก่ออาชญากรรมในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยามีปริมาณเพิ่มมากขึ้นทุกปี อันมี สาเหตุมาจากการการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจและการมีจำนวนประชากรในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากประชากรต่างถิ่นเข้ามาทำงานตามนิคมอุตสาหกรรมต่าง ๆ และในพื้นที่มีการประกอบธุรกิจ สถานที่เหล่านี้จึงเป็นแหล่งรองรับปัญหาอาชญากรรม เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาลักทรัพย์ ฯลฯ สืบเนื่องจากปัญหาดังกล่าวนับวันยิ่งทวีความรุนแรงและมีที่ท่าจะลดลงจึงควรมีการเสนอทางเลือกเชิง นโยบายต่างๆที่เหมาะสมเข้ามาแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ จากข้อมูลสถิติคดีอาญา 5 กลุ่ม ตั้งแต่ปี 2557 – 2559 พบว่า มีจำนวนคดีเพิ่มขึ้นจากปี 2557 มีคดีทั้งสิ้น 1,689 คดี ต่อมาปี 2558 มีคดีทั้งสิ้น 2,106 คดี เพิ่มขึ้น 417 คดี และปี 2559 มีจำนวนคดีทั้งสิ้น 2,245 คดี เพิ่มขึ้น 147 คดี แสดงให้เห็นว่ามาตรการป้องกันอาชญากรรมและการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ เกาะเมืองอยุธยาที่มีอยู่ยังขาดประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตามมีการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวตระหนักถึงอันตราย การระมัดระวัง ป้องกันเหตุร้ายที่อาจเกิดกับนักท่องเที่ยว รวมทั้งให้ความรู้กับอาสาสมัครช่วยเหลือนักท่องเที่ยว ในการให้การช่วยเหลือ เมื่อนักท่องเที่ยวประสบอุบัติเหตุ เน้นการจัดให้มีชุดสืบสวนทั้งในระดับ กองกำกับการและสถานีตำรวจท่องเที่ยว เพื่อรวบรวมข้อมูลท้องถิ่น ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดที่มีพฤติการณ์กระทำผิด การทำงานของฝ่ายสืบสวนและฝ่ายปราบปราม ในการดำเนินการ

จับกุมผู้กระทำผิดต่อนักท่องเที่ยว ภายใต้กรอบอำนาจหน้าที่ เช่น คดีความผิดตาม พ.ร.บ.นำเที่ยว และมัคคุเทศก์ การก่อความเดือดร้อนรำคาญให้แก่นักท่องเที่ยว ยาเสพติด ฯลฯ

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับการที่นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ จากสถิติ คดีอาญา 5 กลุ่ม ที่ปรากฏข้างต้นและรูปแบบวิธีที่แตกต่างไปจากเดิม จึงจำเป็นต้องมีวิธีการป้องกัน ไม่ให้เกิดปัญหาเช่นนี้ หรือควบคุมให้ลดลงให้ได้ หรือการรู้เท่าทัน เพื่อให้มีมาตรการป้องกันอย่าง ถูกต้องและเหมาะสม

1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวทางเลือกเชิงนโยบายในการป้องกันอาชญากรรมและการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา
2. เพื่อเสนอทางเลือกเชิงนโยบายในการใช้มาตรการในการป้องกันอาชญากรรมและการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา
3. เพื่อพัฒนามาตรการในการป้องกันอาชญากรรมและการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา

1.4 กรอบแนวคิดในการศึกษา

ผู้ศึกษาได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาเรื่อง การป้องกันอาชญากรรมและการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา ได้แก่ 1.ทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย มีหลักการ คือ การใช้เจ้าหน้าที่ตำรวจในเครื่องแบบออกตรวจท้องที่ มีการจัดสายตรวจแบบต่าง ๆ และเขตตรวจ เน้นการปรากฏตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อลดช่องโอกาสในการกระทำผิดของคนร้าย มุ่งการเพิ่มประสิทธิภาพเครื่องมือเครื่องใช้พัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ ในการตรวจท้องที่และหากมีเหตุอาชญากรรมเกิดขึ้น ต้องรีบสืบสวนจับกุมให้ได้อย่างรวดเร็ว ต้องไม่ให้เป็นเยี่ยงอย่างและคนร้ายไม่กล้ากระทำผิด ซึ่งแนวทางนี้ถือเป็นการดำเนินการลดปัญหาอาชญากรรมโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจเท่านั้น บุคคลหรือหน่วยงานอื่นๆ หรือแม้กระทั่งคนในชุมชนเอง เป็นเพียงผู้ช่วยให้ข้อมูลหรือมีส่วนร่วมตามที่เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องการเท่านั้น 2.หลักการบริหารจัดการทรัพยากร มีหลักการ คือ การนำทรัพยากรการบริหาร อันประกอบด้วย คน เงิน ระยะเวลา การเมืองและการแก้ไขกฎหมาย นำมาป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและ 3.แนวคิดเครือข่ายสังคม มีหลักการ คือ กระบวนการให้บุคคลเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ตัดสินใจ แก้ไขปัญหาด้วยตนเอง เน้นการมีส่วนร่วม

เกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของ บุคคล แก้ไขปัญหา ร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุน ติดตามการ ปฏิบัติงานขององค์กรและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

1.5 ขอบเขตของการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นลักษณะเสนอทางเลือกเชิงนโยบายมาตรการในการป้องกัน อาชญากรรม เพื่อนำมาปรับปรุงในการป้องกันอาชญากรรมและการดูแลความปลอดภัยของ นักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยาในเขตความรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรอำเภอ พระนครศรีอยุธยา

ขอบเขตด้านสถานที่ ได้แก่ พื้นที่เกาะเมืองอยุธยาในเขตความรับผิดชอบของสถานี ตำรวจภูธรอำเภอพระนครศรีอยุธยา

ขอบเขตด้านเนื้อหา พิจารณาถึงสถานการณ์อาชญากรรมในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยาโดย ทำการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัย นำเสนอแนวทางเลือกเชิงนโยบายในการใช้มาตรการ ป้องกันอาชญากรรม

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงการป้องกันอาชญากรรมและการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา
2. เสนอแนวทางเลือกเชิงนโยบายที่เหมาะสมในการป้องกันอาชญากรรมและการดูแล ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา

บทที่ 2

การรวบรวมข้อมูลและวิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่องการป้องกันอาชญากรรมและการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษา 1. เพื่อศึกษาแนวทางเลือกเชิงนโยบายในการป้องกันอาชญากรรมและการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา 2. เพื่อเสนอทางเลือกเชิงนโยบายในการใช้มาตรการในการป้องกันอาชญากรรมและการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยาและ 3. เพื่อพัฒนามาตรการในการป้องกันอาชญากรรมและการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา ผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อมูลและวิธีการศึกษา ดังนี้

2.1 วิธีดำเนินการศึกษา

2.1.1 การสัมภาษณ์

ผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการป้องกันอาชญากรรมและการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

2.1.1.1 สัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนโดยตรงกับมาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่รับผิดชอบสถานีตำรวจภูธรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจที่รับผิดชอบโดยตรง เจ้าหน้าที่ตำรวจท่องเที่ยวที่ใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างมีประเด็นในการตั้งคำถามในการสัมภาษณ์ ดังนี้

- (1) ปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่
- (2) มาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมในพื้นที่และมาตรการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา
- (3) แนวทางป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา

2.1.1.2 สัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ ได้แก่ ผู้ประกอบการด้านธุรกิจการท่องเที่ยวที่ใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างใช้ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ ดังนี้

- (1) ปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา
- (2) การดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการ

(3) แนวทางการป้องกันอาชญากรรมที่มีต่อนักท่องเที่ยวที่มาใช้

บริการ

2.1.2 การวิจัยเอกสาร

ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันทำให้ทราบแนวทางในการศึกษามาตรการในการป้องกันปัญหาอาชญากรรม จากเอกสารนโยบายแนวทางการขับเคลื่อนงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติโดยมีเนื้อหาใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ ดังนี้

2.1.2.1 เป้าหมายของงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรม

กรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการของ ดร. ประจักษ์ประมาณ 2559 (ตามเกณฑ์ ก.พ.ร.) ในส่วนงาน ปป. ประกอบด้วย

1. ร้อยละความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชน
2. ความสำเร็จของการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลให้อาชญากรรมในพื้นที่เป้าหมายลดลง
3. ร้อยละของความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของตำรวจ
4. ตัวชี้วัดระหว่างกระทรวงที่มีเป้าหมายร่วมกัน (Joint KPIs)
  - 4.1 ร้อยละความสำเร็จของคดีที่เกิดขึ้นในพื้นที่ท่องเที่ยวสำคัญ
  - 4.2 ร้อยละของคดีที่มีการจับกุมผู้ต้องหาได้ในความผิดฐานค้ามนุษย์เทียบกับจำนวนคดีที่เกิดขึ้น
  - 4.3 ร้อยละของคดียาเสพติดรายสำคัญเปรียบเทียบกับคดีที่จับกุมได้ทั้งหมด

2.1.2.2 การปฏิบัติหน้าที่ป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ต้องยึดหลักการ ดังนี้

1. การบังคับใช้กฎหมาย

ต้องเป็นไปด้วยความถูกต้อง รวดเร็ว เป็นธรรม เสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ ทั้งเพศ วัย เชื้อชาติ ศาสนา และสถานภาพทางสังคม

2. เน้นการป้องกัน

2.1 ให้ความสำคัญกับงานป้องกันมากเป็นพิเศษ เพื่อไม่ให้เกิดความสูญเสีย เพราะเมื่อเกิดเหตุแล้ว จะมีภาระอีกหลายอย่างตามมา ตั้งแต่การสืบสวน สอบสวน การเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม รวมถึงการคุมขัง จะต้องเสียค่าใช้จ่าย งบประมาณจำนวนมาก

2.2 ดังนั้นตำรวจจะต้องป้องกันไม่ให้อาชญากรรมเกิดขึ้น หรือเกิดขึ้นน้อยที่สุด ซึ่งนอกจากจะต้องปรับปรุงระบบงานสายตรวจให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นแล้ว ตำรวจทุกพื้นที่ทุกตำแหน่ง ทุกหน้าที่ ต้องให้ความสำคัญและร่วมแรง ร่วมใจกันทำหน้าที่ป้องกันอาชญากรรม

2.3 ทุกสถานีตำรวจ จะต้องเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันให้มากขึ้น โดย

- 1) ทำงานอย่างบูรณาการโดยใช้กำลังจากทุกฝ่ายภายใน สน./สภ.
- 2) แสวงหาความร่วมมือจากภาคเอกชน-หน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ มูลนิธิ อาสาสมัครต่าง ๆ และประชาชนทั่วไปในพื้นที่
- 3) ใช้ข้อมูลที่ทันสมัยจากทุกช่องทาง ตามที่เกิดขึ้นจริง
- 4) วิเคราะห์ข้อมูล (สถานภาพ) อาชญากรรม อย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ
- 5) นำมาใช้ในการวางแผน ปรับยุทธวิธีการทำงาน
- 6) นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้
- 7) ดำเนินมาตรการการป้องกันอาชญากรรมเชิงรุก อย่างจริงจัง สม่ำเสมอ

3. ตำรวจกับประชาชน เป็นคนๆเดียวกัน ต้องเข้าหาประชาชน

3.1 ตำรวจกับประชาชนเปรียบเหมือนคน ๆ เดียวกัน ต้องทำงานโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตำรวจต้องเป็นฝ่ายเข้าหาประชาชน เข้าหาหน่วยราชการ เพื่อรับฟังความคิดเห็น ความต้องการ ตรวจสอบ (X-Ray) ปัญหาความเดือดร้อน อย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องและถูกใจ ได้ผลอย่างยั่งยืน

3.2 การแสวงหาความร่วมมือ เพื่อให้ประชาชนและหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ให้ความร่วมมือสนับสนุนการปฏิบัติการกิจต่างๆ จะต้องเริ่มจาก การปฏิบัติหน้าที่ - ภารกิจ สำเร็จ ครบถ้วน เพื่อเป็นการสร้างศรัทธา ความเชื่อมั่น ให้กับประชาชนและสังคมยอมรับก่อน จึงจะเป็นที่มาของความร่วมมือ ร่วมใจของประชาชนและหน่วยราชการที่เราต้องการได้

4. การใช้กำลังและอาวุธ

ตำรวจจะทำได้ก็ต่อเมื่อมีความจำเป็นอย่างแท้จริง และไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เพื่อป้องกันชีวิตและทรัพย์สินของผู้อื่นหรือตนเองเท่านั้น ต้องสมเหตุสมผล ตำรวจจึงจำเป็นต้อง ฝึกอบรม เรียนรู้ จนสามารถใช้กำลังและอาวุธได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับ

สถานการณ์ที่เกิดขึ้น ยิ่งมีระดับความเสี่ยงอย่างยิ่ง หากผิดพลาดจะเสียหาย แก่ไขยาก เพราะเทคโนโลยีปัจจุบัน ก้าวหน้า รวดเร็วมาก

5. ภาพพจน์ และชื่อเสียงของตำรวจ

5.1 ต้องคำนึงถึงภาพพจน์ และชื่อเสียงของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพราะเป็นทั้งผู้บังคับใช้กฎหมายและให้บริการ ประกอบกับตำรวจนั้นมีต้นทุนทางสังคมต่อการกระทำใดๆ มักจะถูกวิพากษ์วิจารณ์อยู่ตลอดเวลา ดังนั้น ผู้บังคับบัญชาทุกระดับ ต้องช่วยกันสอดส่อง ดูแล ช่วยเหลือ/แก้ไข ปัญหา ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทั้งในงานราชการ และส่วนตัว อย่าปล่อยให้ตำรวจเพียงไม่กี่คนทำให้ภาพพจน์ของตำรวจส่วนใหญ่เสียหาย

5.2 ต้องไม่เป็นหนึ่งในส่วนน้อยที่ทำให้องค์กรตำรวจเสียหาย ทั้งเรื่องใหญ่หรือเรื่องเล็กน้อย

5.3 ให้ห่างไกลไม่ไปคบหากับผู้มีอิทธิพล ผู้มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดแก๊งเงินกู้ยืมในระบบ อบายมุขทุกประเภท ต้องถอยออกมาอย่างเด็ดขาดและช่วยจัดการให้หมดสิ้นไป

5.4 ไม่ทำผิด ฝ่าฝืนกฎหมายเสียเอง เช่น ขับรถฝ่าฝืนสัญญาณไฟแดง ขับรถย้อนศร โดยไม่จำเป็น ขับซิ่งจกักรยานยนต์ โดยไม่สวมหมวกนิรภัย เป็นต้น

6. อาชญากรรมที่เกิดกับเด็ก สตรี คนชรา และชาวต่างชาติ ต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ

เพราะเป็นที่สนใจของประชาชนและสื่อมวลชน ตลอดจนส่งผลต่อความรู้สึก ความหวาดระแวง ภัยอันตราย จากอาชญากรรม

2.2 แนวคิดและทฤษฎีในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

ความหมายของการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม หมายถึง การป้องกันไม่ให้อาชญากรรมเกิดขึ้น หากเกิดขึ้นต้องสามารถปราบปรามจับกุมดำเนินคดีให้ได้ โดยทั่วไปมีแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องมากมาย ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ จึงจำเป็นจะต้องศึกษาและปรับให้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของแต่ละชุมชน สังคม และประเทศ

อาชญากรรม หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่มีความผิดทางอาญา

อาชญากร หมายถึง ผู้กระทำความผิดทางอาญาที่ศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิด และลงโทษทางอาญา¹

ทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย

Sir Robert Peel ผู้ก่อตั้งกรมตำรวจนครบาลแห่งกรุงลอนดอนขึ้นเมื่อปี ค.ศ.1859 “บิดาของการตำรวจยุคใหม่” ได้เน้นให้บุคลากรตำรวจได้ตระหนักว่าการป้องกันอาชญากรรมคืองานหลักของตำรวจ และมีความสำคัญยิ่งกว่า การสืบสวนสอบสวน การจับกุมและลงโทษผู้กระทำความผิดที่ชนะของ Reel ได้กลายเป็นพื้นฐานของการก่อกำเนิดแนวทฤษฎี บังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement Approach) เพื่อป้องกันอาชญากรรมขึ้นยุทธวิธีหลักของตำรวจในการป้องกันอาชญากรรมตามทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย ก็คือ การตรวจท้องที่ ซึ่งได้รับการขนานนามว่าเป็นกระดุกสันหลังของงานตำรวจ สำหรับหลักใจความ ของทฤษฎีนี้พอสรุปได้ว่า การปรากฏตัวของตำรวจย่อมมีผลในการยับยั้งผู้ที่มีแนวโน้มจะประกอบอาชญากรรม ทั้งนี้เพราะความเกรงกลัวจากการจับกุม ฉะนั้น ตำรวจสายตรวจจึงต้องแต่งเครื่องแบบและรถวิดยุสายตรวจ จึงควรมีลักษณะเด่นชัด เห็นได้ง่ายเพื่อเป็นการข่มขวัญยับยั้งอาชญากร นอกจากนั้น การตรวจท้องที่โดยสม่ำเสมอต่อเนื่องจะทำให้สมาชิกในชุมชนเกิดความรู้สึกว่าตำรวจอยู่ทั่วไปทุกแห่งหน ด้วยเหตุนี้ ตามแนวทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย การปรากฏตัวของตำรวจและการกระจายกำลังตำรวจให้ครอบคลุม ทั้งทั้งชุมชนจะช่วยป้องกันอาชญากรรม โดยลดช่องโอกาสสำหรับผู้ที่จะตั้งใจละเมิดกฎหมาย²

อนึ่ง งานตรวจท้องที่ของตำรวจมีลักษณะเป็นได้ทั้งงานประจำและงานเฉพาะกิจ ในลักษณะงานประจำ ตำรวจสายตรวจมักได้รับการกำหนดพื้นที่รับผิดชอบในการป้องกันอาชญากรรมและระงับเหตุร้ายภายในระยะเวลาแต่ละผลัดที่ปฏิบัติหน้าที่ ส่วนในลักษณะงานเฉพาะกิจนั้น ตำรวจสายตรวจในทุกเขตพื้นที่คือกำลังหลักที่พร้อมจะรวมตัวในทันทีที่ได้รับคำสั่งจากศูนย์บัญชาการ เพื่อการปฏิบัติงานเฉพาะกิจเร่งด่วน

ทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ “ชุมชนสัมพันธ์ (Community Relation) ซึ่งมีรากฐานมาจากแนวคิดและผลการวิจัยของนักอาชญาวิทยาในกลุ่มชิคาโก หลักของทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์เพื่อป้องกันอาชญากรรมก็คือ การจัดสภาพทั่วไป ไม่ว่าจะในระดับเมือง ชุมชน หรือละแวกบ้านในลักษณะเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ง่ายต่อการควบคุมสังเกตตรวจตราโดยไม่ล่วงล้ำสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล รวมทั้งมุ่งสนับสนุนส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชน มีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม

¹ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, *แผนปฏิบัติการราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2558* (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2558).

² เรื่องเดียวกัน.

ชีวิตร่างกายและทรัพย์สิน ทั้งของตนเองและบุคคลอื่นให้ปลอดภัย จากภัยอาชญากรรม โดยตำรวจจะเป็นผู้มิบทบาทในการวางแผน สนับสนุน และให้คำปรึกษาแก่ชุมชน ในการป้องกันอาชญากรรม³

ทฤษฎีควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (Crime Control Through Environmental Design : Theory and Practice) แนวทฤษฎีนี้ มีลักษณะเป็นแนวคิดรวม (Synthesis) ระหว่างทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย และทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ ซึ่งสามารถแยกพิจารณาได้เป็น 2 มิติ คือ

มิติที่ 1 สภาพแวดล้อมรูปธรรม มิติที่ 1 นี้ คือ สภาพแวดล้อมรอบตัวบุคคลที่มีรูปร่างตัวตนสัมผัสได้ และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการลดช่องโอกาสของการประกอบอาชญากรรมหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือ มุ่งขัดขวางพฤติกรรมอาชญากร โดยการควบคุมสภาพแวดล้อมรูปธรรมโดยมีมาตรการดำเนินการ เช่น

(1) มาตรการระดับชุมชน: การวางผังเมืองและชุมชน การติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่าง การออกแบบอาคารและการสลักหมายเลขบนทรัพย์สิน

(2) มาตรการระดับบ้านเรือน: ความมั่นคงของประตูหน้าต่าง การใช้สัญญาณเตือนภัย การใช้อุปกรณ์ปิดเปิดเครื่องไฟฟ้าและอื่น ๆ สภาพแวดล้อมรูปธรรม มีเป้าประสงค์ในการจัดสภาพแวดล้อม ระดับชุมชนและบ้านเรือน ให้มีลักษณะอบอุ่นปลอดภัย และเพิ่มอำนาจการสังเกตตรวจตรา โดยเริ่มตั้งแต่การวางผังเมืองและชุมชนให้เป็นระเบียบและมีระบบ โดยจัดการใช้พื้นที่ให้เป็นสัดส่วน เพื่อให้ง่ายต่อการควบคุมอาชญากรรม

มิติที่ 2 สภาพแวดล้อมนามธรรม มิติที่ 2 นี้ เป็นสิ่งที่ไม่สามารถจับต้องได้ แต่เป็นการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างกันของสมาชิกในชุมชน เพื่อเสริมสร้างชุมชนให้ปลอดภัยจากอาชญากรรมภายใต้คำขวัญที่ว่า “ประชาชนควรผูกสัมพันธ์เพื่อป้องกันอาชญากรรม” โดยมีมาตรการในการดำเนินการ เช่น

(1) มาตรการเพื่อนบ้านเตือนภัย มาตรการนี้ประชาชนต้องเป็นเจ้าของผู้ดำเนินการ โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าร่วมด้วย และที่สำคัญก็คือ ควรสร้างกิจกรรมเพื่อให้สมาชิกในชุมชนได้รู้จักกัน และเสริมสร้างความกลมเกลียว พบปะสังสรรค์กัน อันจะนำไปสู่ความร่วมมือกันในการป้องกันอาชญากรรม เช่น ช่วยเป็นหูเป็นตาเฝ้าดูแลบ้านเรือนซึ่งกันและกัน

(2) มาตรการสายตรวจประชาชน จากปรัชญาที่ว่า “ประชาชนคือตำรวจ และตำรวจ คือประชาชน” ดังนั้นจึงถือได้ว่าการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในชุมชนเป็นหน้าที่ ของสมาชิกแต่ละคน ซึ่งผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันออกตรวจตราหมู่บ้านของตน

³ เรื่องเดียวกัน.

(3) มาตรการตรวจตราบ้านเรือน การป้องกันอาชญากรรมในเคหสถานบ้านเรือนย่อมอยู่ในความรับผิดชอบของสมาชิกในครอบครัวเสมอและตลอดไป แต่บ้านเรือนส่วนมากไม่ได้ตั้งที่อยู่อาศัย อย่างโดดเดี่ยว แต่อยู่รวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มหรือละแวก ดังนั้น มาตรการนี้จะได้ผลก็ต่อเมื่อทุกคนต้องร่วมมือกัน และเพื่อนบ้านเป็นหลักสำคัญ ต้องช่วยกันดูแลเป็นหูเป็นตาแทนกัน ในการสอดส่องตรวจตราให้เกิดความปลอดภัยในชุมชน⁴

2.3 การป้องกันอาชญากรรมเชิงรุก

พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 “การจับผู้ร้ายนั้นไม่ถือเป็นความชอบเป็นแต่ันว่าผู้นั้นได้กระทำการครบถ้วนแก่หน้าที่เท่านั้น แต่จะถือเป็นความชอบต่อเมื่อได้ปกครองป้องกันเหตุร้ายให้ชีวิตและทรัพย์สินสมบัติของข้าแผ่นดินในท้องที่นั้นอยู่เย็นเป็นสุขพอสมควร” จากพระบรมราโชวาทดังกล่าวถือได้ว่าเป็นการวางรากฐานหรือหลักการทำงานในด้านการป้องกันอาชญากรรมที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติและตำรวจทุกคนควรนำมาปฏิบัติคือการมุ่งเน้นการป้องกันอาชญากรรม (Crime Prevention) ก่อนเกิดเหตุ

1) การวิเคราะห์สถานภาพอาชญากรรม

ตำรวจที่ปฏิบัติงานในสถานีตำรวจแต่ละพื้นที่ ต้องมีข้อมูล (Data) ที่จะใช้ในการวิเคราะห์สภาพปัญหาอาชญากรรม (Crime Analysis) ที่เกิดขึ้น ข้อมูลคดีต่างๆ นั้นอาจจะมาจาก คดีที่เกิดขึ้นในพื้นที่ที่พนักงานสอบสวนได้รับคำร้องทุกข์ หรือข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากการร้องเรียนของประชาชน สื่อมวลชน เป็นต้น ต้องพยายามรวบรวมข้อมูลให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อให้ทราบช่วงเวลาที่เกิดเหตุ (Time) โดยใช้เครื่องมือ นาฬิกาอาชญากรรมและให้ทราบ สถานที่ที่เกิดเหตุ (Place) โดยใช้เครื่องมือ แผนที่อาชญากรรม (Crime Map) ซึ่งหน่วยงานหรือสถานีตำรวจบางแห่งมีโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเมื่อใส่ข้อมูลเข้าไปก็สามารถวิเคราะห์ออกมาได้โดยสะดวก แต่หากไม่มีโปรแกรดังกล่าวก็อาจทำได้โดยใช้ระบบบันทึกข้อมูลด้วยมือ เพื่อให้ทราบช่วงเวลาและใช้วิธีการปักหมุดในแผนที่ ก็จะทำให้ทราบถึงสถานที่เกิดเหตุได้เช่นเดียวกัน สถานที่เกิดเหตุที่มักจะมีเหตุบ่อย ๆ ซ้ำ ๆ กันหลายครั้งเรียกว่า Hot Spot

สำหรับข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์นั้น ต้องเป็นข้อมูลที่ถูกต้องตรงกันกับความเป็นจริง ให้มากที่สุด เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวแล้วจะทำให้ทราบถึง ช่วงเวลา (Time) สถานที่ที่เกิดเหตุ (Place) พฤติกรรมของคนร้าย ตลอดจนสภาพปัญหาและสาเหตุของการเกิด

⁴ เรื่องเดียวกัน.

อาชญากรรม อันจะนำไปใช้ประโยชน์ ในการกำหนดกลยุทธ์การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมต่อไป
แนวทางการวิเคราะห์สถานภาพอาชญากรรม มีวิธีการดังนี้

(1) การวิเคราะห์ช่วงเวลาที่เกิดเหตุ เครื่องมือที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย คือ นาฬิกา
อาชญากรรม โดยนำข้อมูลคดีต่าง ๆ ที่รวบรวมไว้มาพิจารณาเวลาที่เกิดเหตุในแต่ละคดี และปักหมุด
ลงในช่วงเวลาที่เกิดเหตุบนนาฬิกาอาชญากรรม ก็จะทำให้ทราบถึงช่วงเวลาที่เกิดเหตุ

นอกจากใช้เครื่องมือ นาฬิกาอาชญากรรมแล้ว บางครั้งหากต้องการวิเคราะห์
สถานภาพอาชญากรรมคดีใดคดีหนึ่งเป็นการเฉพาะหรือเร่งด่วน เช่น กรณีรถหายจำนวนมากหรือคดี
ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน เช่น ลัก วิ่ง ชิง ปล้น เกิดขึ้นมากผิดปกติ อาจจะใช้วิธีการตีตารางแบ่งออกเป็น
ช่วงเวลาแล้วพิจารณาคดีที่เกิดขึ้นเป็นรายๆ ไปว่าเกิดเหตุในช่วงเวลาใดบ้าง ก็จะทำให้ทราบช่วงเวลา
ที่เกิดเหตุ ได้เช่นเดียวกัน

(2) การวิเคราะห์สถานที่เกิดเหตุ เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์สถานที่เกิดเหตุ
คือ แผนที่อาชญากรรม ซึ่งในแต่ละสถานีตำรวจจะต้องมีแผนที่เขตพื้นที่รับผิดชอบ ให้นำข้อมูลคดี
ต่าง ๆ ที่รวบรวมไว้มาพิจารณาหาสถานที่เกิดเหตุในแต่ละคดี และปักหมุดลงในแผนที่ที่เตรียมไว้
ก็จะทำให้ทราบสถานที่เกิดเหตุและอาจจะพบว่า มีสถานที่เกิดเหตุที่คนร้ายจะลงมือกระทำความผิด
บ่อย ๆ หรือซ้ำ ๆ กัน ซึ่งเรียกว่า Hot Spot

การวิเคราะห์สถานที่เกิดเหตุ โดยใช้แผนที่อาชญากรรม (Crime Map) ทำให้ทราบ
ถึงสถานที่เกิดเหตุ และจุดที่เกิดเหตุบ่อย ๆ หรือซ้ำ ๆ ที่เรียกว่า Hot Spot (จุดแดงในแผนที่)

ตำรวจจะได้รับประโยชน์จากการวิเคราะห์สถานภาพอาชญากรรม กล่าวคือ
สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับแผนการตรวจของตำรวจสายตรวจ โดย
จะต้องเพิ่มความเข้ม ในการออกตรวจในช่วงเวลาและสถานที่เกิดเหตุ อันเป็นการแก้ปัญหาได้อย่าง
ถูกจุดและตรงประเด็น สำหรับภาคประชาชนก็มีความจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์สถานภาพ
อาชญากรรม หรือทราบข้อมูลเกี่ยวกับอาชญากรรมเช่นเดียวกัน โดยวิธีการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ
อาชญากรรมจากแหล่งต่าง ๆ เช่น การนำเสนอข่าวอาชญากรรมของสื่อมวลชน (หนังสือพิมพ์
โทรทัศน์ วิทยุ) การให้ข้อมูลจากตำรวจ หรือหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ การบอกกล่าวจากเพื่อนบ้าน หรือ
จากประสบการณ์ที่ตนเองได้รับ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันไม่ให้ตนเองตกเป็นเหยื่อ ขณะเดียวกัน
ก็นำข้อมูลที่มีอยู่บอกกล่าว คนในครอบครัวหรือคนในชุมชน ไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของคนร้ายหรือ
อาชญากรรม

สำหรับการวิเคราะห์สถานภาพอาชญากรรมมีความสำคัญมาก หัวหน้าหน่วยงาน
หรือสถานีตำรวจต้องใช้เทคนิคการระดมสมอง (Brainstorming) จากตำรวจทุกฝ่ายในหน่วยงานเพื่อ
ร่วมคิดร่วมวางแผน และกำหนด แนวทางการปฏิบัติโดยจะต้องชี้แจงให้เห็นถึงสภาพปัญหา
อาชญากรรมที่เกิดขึ้นและสร้างความเข้าใจกับตำรวจทุกฝ่ายให้มีความพร้อมและเต็มใจที่จะร่วมมือ

กันแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นอย่างจริงจัง เมื่อตำรวจผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ทราบและเข้าใจเหตุ และผลตลอดจนเป้าหมายในการทำงานแล้วย่อมจะเกิดผลดี โดยเฉพาะในเรื่องของประสิทธิภาพของการทำงาน⁵

2.4 การดำเนินงานป้องกันอาชญากรรม

หลักความคิดในการป้องกันอาชญากรรม ก็คือ การดำเนินการก่อนที่จะเกิดเหตุอาชญากรรมหรืออาจกล่าวได้ว่า ประเด็นสำคัญของการดำเนินการป้องกันอาชญากรรม คือการดำเนินการเพื่อไม่ให้มีอาชญากรรมเกิดขึ้น ผู้จัดการตำรวจจะต้องทำให้กระบวนการป้องกันอาชญากรรมดำเนินต่อไปด้วยดี ตามแนวทางการหลัก โดยสังเขป ดังนี้

1. ปรับทัศนคติบุคลากรตำรวจ ให้เป็นไปในทางที่ดำเนินการเพื่อไม่ให้เกิดอาชญากรรมมากกว่าปล่อยให้อาชญากรรมเกิด แล้วจึงแก้ไขปัญหาหรือติดตามจับกุมผู้ก่ออาชญากรรม (ต้องสนับสนุนบุคลากรที่มีแนวคิดและมีผลงานด้านการป้องกัน)

2. ให้ความรู้แก่บุคลากรตำรวจเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมที่ถูกต้องและได้ผล บางครั้งผู้ปฏิบัติก็ไม่รู้ว่า วิธีป้องกันอาชญากรรมที่แท้จริงทำกันอย่างไร ทำอย่างไรจึงจะได้ผลหรือทำอย่างไรจึงจะไม่เกิดประโยชน์ไม่ได้ผลในทางป้องกัน ความรู้ที่ถูกต้องเหมาะสมด้านการป้องกันอาชญากรรมของตำรวจสมัยใหม่ ส่วนใหญ่จะเป็นความรู้ที่ได้จากการค้นคว้า ทดลอง วิจัย มิใช่ความรู้ที่เกิดจากความรู้สึกหรือเนื่องจากปฏิบัติสืบทอดกันมา เช่น แต่เดิมเราเชื่อกันว่าการเพิ่มโทษให้รุนแรงขึ้น จะทำให้คนร้ายกลัวไม่กล้าทำผิดจริง ๆ แล้วเป็นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง เพราะคนร้ายส่วนใหญ่ที่กระทำผิด ก่อนลงมือเขาได้คิดวางแผนไว้ก่อนหน้าแล้ว เขาไม่คิดว่าจะถูกจับได้ ถ้าเขาคิดว่าจะถูกจับได้หรือทำแล้วไม่มีทางรอดก็จะไม่กระทำความผิดนั้น ๆ อย่างแน่นอน ดังนั้นการทำให้คนร้ายหวาดระแวง รู้สึกว่าทำผิดแล้วไม่ทางรอดจึงเป็นแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมกว่า ที่สำคัญบุคลากรตำรวจต้องรู้และเข้าใจในความคิดหรือมุมมองของคนร้าย ที่แตกต่างไปจากตำรวจและแตกต่างไปจากประชาชนพลเมืองดี

3. สร้างความสัมพันธ์ ให้ความรู้กับประชาชนและใกล้ชิดกับประชาชนทั่วไป มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อตำรวจ เข้าใจตำรวจเพิ่มขึ้น ไม่หวาดระแวงตำรวจหรือกลัวคนร้าย ทั้งนี้เพื่อคงไว้ซึ่งความร่วมมือช่วยเหลือของประชาชน

⁵ “การป้องกันอาชญากรรมเชิงรุก,” <http://phoklangpolice.blogspot.com/2016/10/blog-post.html>. (สืบค้นเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2559)

4. เป็นศูนย์ข้อมูลด้านการป้องกันอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ หมายถึง ตำรวจต้องเป็นบุคลากรมืออาชีพ มีความรู้เพียงพอที่จะช่วยเหลือและให้ข้อมูลวิธีการด้านการป้องกันอาชญากรรมที่ถูกต้องและเหมาะสมกับประชาชน ซึ่งอาจเป็นบริการข้อมูลทางโทรศัพท์ที่ประชาชนสอบถามได้โดยไม่เสียค่าโทรศัพท์หรือค่าบริการให้ข้อมูลแก่ประชาชนในเรื่องของการจัดบ้าน จัดชุมชน จัดสถานประกอบการ โรงงานอุตสาหกรรม จัดสถานศึกษา เพื่อป้องกันอาชญากรรม และหรือจะดำเนินกิจกรรมชีวิตอย่างไรจึงเป็นการป้องกันอาชญากรรมได้ เช่น จัดแบ่งสัดส่วนของพื้นที่ จัดสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาอาชญากรรม การแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษาควรแบ่งสัดส่วนพื้นที่อย่างไร ตำแหน่งห้องรับแขก ห้องพักครูอาจารย์ ห้องสมุด ห้องน้ำ (ภายในห้องน้ำจะจัดอย่างไร) ป้ายประกาศอะไรที่จำเป็น กรณีอาชญากรรมที่เกิดกับธนาคาร ร้านทองบริษัท โรงงาน อุตสาหกรรมควรจัดสถานที่อย่างไรให้คนร้ายที่มาดูลาดเลาแล้วรู้สึกกลัว ไม่กล้า (หวาดระแวง) ให้ความรู้ที่ถูกต้องเหมาะสมกับเจ้าหน้าที่ธนาคาร พนักงานร้านทอง ให้รู้จักใช้เทคนิคในการปฏิบัติที่จะทำให้คนร้ายหวาดระแวง เป็นต้น ความรู้ด้านการป้องกันอาชญากรรมโดยสภาพแวดล้อม การป้องกันอาชญากรรมโดยสังคมควบคุม ภูมิศาสตร์งานตำรวจทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ผลการวิจัย เช่น คนร้ายคิดอย่างไร (Inside Criminal Mind X) กลวิธีการเปลี่ยนความคิดของผู้กระทำผิด (360 Degree Turn Technique) หรือ วิชาว่าด้วยกรอบแนวความคิดของอาชญากรจะมีความสำคัญมากในส่วนนี้

5. เป็นผู้ช่วยด้านเทคนิคในพื้นที่รับผิดชอบด้วยการช่วยเหลือสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของประชาชน ใช้เทคนิคช่วยให้ประชาชนเกิดความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของชุมชนสร้างพื้นที่ส่วนบุคคลทางสายตายาววิธีการที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนจากฐานล่างและช่วยสร้างหรือยกระดับกิจกรรมที่ก่อให้เกิดผลด้านการป้องกันอาชญากรรมอย่างเป็นรูปธรรม

ในความเป็นจริงถ้าป้องกันอาชญากรรมได้ดีจะมีผลทำให้เกิดอาชญากรรมน้อยลงแลแม้ว่าจะเกิดอาชญากรรมบ้างก็จริงแต่จะจับกุมผู้กระทำผิดได้ง่ายขึ้นเนื่องจากระบบการป้องกันที่ดีจะมีผลต่อกระบวนการสืบสวนจับกุมผู้กระทำผิด⁶

⁶ กองแผนงานอาชญากรรม สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ, “แนวทางปฏิบัติงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรม,” <http://thaicrimes.org>. (สืบค้นเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2559)

2.5 บทบาทของประชาชนในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม

สามารถแยกออกได้เป็น 2 ชนิด ดังนี้

2.5.1 บทบาทของประชาชนในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ที่กฎหมายมิได้บังคับ หมายถึง การกระทำใด ๆ ของประชาชนเพื่อยับยั้งอาชญากรรมโดยกฎหมาย มิได้บังคับว่าเป็นหน้าที่ของประชาชนโดยตรง แต่เป็นเรื่องที่ประชาชนเล็งเห็นถึงประโยชน์ของตนเองหรือเห็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม หรือเป็นเพราะการกระทำหน้าที่พลเมืองดี ประชาชนจึงมีความสมัครใจกระทำขึ้นเองโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนใด ๆ ที่เรียกว่า “อาสาสมัคร” การทำการใด ๆ ของประชาชนเพื่อยับยั้งอาชญากรรมโดยสมัครใจดังกล่าว สามารถแยกออกได้ดังนี้

2.5.1.1 การไม่เปิดช่องให้มีการประกอบอาชญากรรมได้โดยสะดวกดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น องค์ประกอบของอาชญากรรมกระทำคามผิดมี 2 ประเภท คือ ความเข้าใจและโอกาสในการกระทำ หากประชาชนพยายามทำการใด ๆ ที่ไม่เปิดช่องโอกาสให้ผู้ประกอบอาชญากรรมแล้ว อาชญากรรมหรือการกระทำอื่น ๆ ก็จะหมดไป ซึ่งการไม่เปิดช่องให้เกิดอาชญากรรมหรือการกระทำผิดนั้นอาจแยกออกได้ดังนี้

2.5.1.2 การจัดกำลังป้องกันตนเอง ประชาชนมีความสมัครใจกันเองในการที่จะรักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้านหรือเขตชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ โดยมีการจัดเวรยามป้องกันเหตุต่าง ๆ ตลอดจนโจรผู้ร้ายบังเกิดผลดีในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม เป็นต้น

2.5.1.3 การปฏิบัติของประชาชน อันเป็นการไม่เปิดช่องให้มีการประกอบอาชญากรรมให้สะดวก ตามปกติแล้วประชาชนโดยทั่วไปมีการปฏิบัติเป็นกิจวัตรในการป้องกันชีวิตและทรัพย์สินของตนเองอยู่แล้ว แต่มีประชาชนอีกจำนวนไม่น้อย ยังไม่ทราบถึงแนวทางปฏิบัติที่จะเป็นการช่วยป้องกันปราบปรามอาชญากรรมได้มีการเผยแพร่แนะนำประชาชนรวมทั้งแจกจ่ายเอกสารที่ระบุถึงวิธีที่ประชาชนจะช่วยในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมในคดีต่าง ๆ

2.5.1.4 การป้องกันตนเองและผู้อื่น

ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 การกระทำเพื่อป้องกันนั้น ผู้กระทำสามารถป้องกันสิทธิของตนเองและผู้อื่นได้ การกระทำเพื่อป้องกันสิทธิของผู้อื่นนั้น ผู้กระทำไม่จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์กับผู้นั้น สิทธิที่จะป้องกัน ได้แก่ สิทธิในชีวิต ร่างกาย เกียรติยศ ทรัพย์สิน หรือสิทธิใด ๆ ก็ป้องกันได้ เช่น คนร้ายจะใช้ปืนยิงเรา เราก็ยิงคนร้ายไปเสียก่อน หรือคนร้ายกำลังลักทรัพย์รถจักรยานยนต์ของเพื่อนบ้านเรา เราพบเห็นเข้าจึงทำการจับกุมส่งเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อดำเนินคดี การจับกุมผู้กระทำผิดนี้เป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 79 ดังนั้นการป้องกันตนเองหรือผู้อื่นจึงเป็นการกระทำของประชาชน เพื่อยับยั้งอาชญากรรมอย่างหนึ่ง และการกระทำขึ้นนี้ กฎหมายมิได้บังคับให้ประชาชน

ทำเช่นนั้น แต่ประชาชนทำเพื่อประโยชน์ของตนเองหรือเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ซึ่งเมื่อกระทำลงไป แล้วกฎหมายก็ให้ความคุ้มครองด้วย

(1) การแจ้งความเมื่อพบการกระทำผิดอาญา กระทำโดยปฏิบัติดังนี้

- การแจ้งความในฐานะที่ตนเองเป็นผู้เสียหาย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (7) 123 ซึ่งเรียกว่า “การร้องทุกข์”

- การแจ้งความเนื่องจากเป็นผู้รู้เห็นเหตุการณ์ ในฐานะเป็นพลเมืองดี เมื่อพบเห็นการกระทำผิดอาญาเกิดขึ้น การแจ้งความให้ตำรวจทราบเพื่อให้ทำการจับกุมตัวคนร้ายมาดำเนินคดีต่อไป แม้ผู้แจ้งไม่ใช่ผู้เสียหายก็แจ้งได้ กฎหมายเรียกการแจ้งเช่นนี้ว่า “การกล่าวโทษ” เมื่อประชาชนแจ้งความกรณีเช่นนี้ ตำรวจก็ควรจะได้รับแจ้งความและติดตามคนร้ายมาเพื่อดำเนินคดีต่อไป จะคิดว่าผู้แจ้งไม่ใช่ผู้เสียหายนั้นไม่ถูกต้อง

- การไปเป็นพยานเมื่อรู้เห็นการกระทำผิดอาญา จะต้องหรือไม่ต้องมีหมายเรียก คือการที่ประชาชนรู้เห็นการกระทำผิดอาญาแล้ว ไปเป็นพยานโดยความสมัครใจเอง โดยถือว่าเป็นหน้าที่ของพลเมืองดีอย่างหนึ่ง และถ้าหากประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา เพราะคนร้ายย่อมมีความเกรงกลัวถูกจับกุมนำตัวไปดำเนินคดี เพื่อลงโทษตามกฎหมายของบ้านเมือง ไม่กล้ากระทำความร่วมมือเช่นนี้เป็นที่ใฝ่หาของตำรวจเป็นอย่างยิ่ง

(2) การประชาทัณฑ์

การต่อต้านอาชญากรรม โดยวิธีประชาทัณฑ์นั้น เป็นเรื่องที่อยู่ในขั้นรุนแรง และผิดกฎหมายไม่ควรกระทำ แต่หากคนร้ายซึ่งถูกระชาชนรุมประชาทัณฑ์ แม้การกระทำของประชาชนในกรณีนี้จะผิดกฎหมายก็ตาม ในการทำสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนควรจะได้มีข้อเท็จจริงต่างๆ ปรากฏในส่วนการสอบสวนด้วย เพื่อศาลจะได้ใช้ดุลยพินิจ ในการกำหนดบทลงโทษคนร้ายอย่างเหมาะสมต่อไป

(3) การแสดงออกโดยการยอมรับ

การแสดงออกว่า ประชาชนรังเกียจผู้ประกอบอาชญากรรมไม่มีคนคบหาสมาคมด้วย แต่เมื่อเลิกประพฤติ หรือเลิกประกอบอาชญากรรม กลับตัวเป็นคนดีแล้ว ก็สมควรให้อภัยหรือให้โอกาสแก่คนเหล่านั้นได้แก้ตัว

2.5.2 บทบาทของประชาชนในการต่อต้านอาชญากรรมชนิดที่กฎหมายบังคับ

2.5.2.1 การเป็นพยานตามหมายเรียก เมื่อประชาชนได้รับหมายเรียกของเจ้าพนักงานให้ไปเป็นพยาน ผู้รับหมาย (มีชื่อตามหมายเรียก) ต้องปฏิบัติตามหมายเรียก ถ้าไม่ไปตามหมายเรียกของศาล ศาลอาจจะออกหมายจับพยานไปขังไว้จนกว่าพยานจะต้องเบิกความต่อศาลตามวันเวลาที่ศาลเห็นสมควร ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 114 ถ้าเป็นหมายเรียกของพนักงานอัยการ หรือของพนักงานสอบสวน อาจถูกดำเนินคดี ในความผิดฐานขัดขืน

คำบังคับของพนักงานอัยการ หรือพนักงานสอบสวน แล้วแต่กรณี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 168

ในการไปเป็นพยาน จะต้องให้การหรือเบิกความไปตามความจริงด้วย ถ้าให้การเท็จ หรือเบิกความเท็จ ก็มีความผิดฐานให้การเท็จหรือเบิกความเท็จ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 172 และ 177

2.5.2.2 การช่วยเหลือเจ้าพนักงานจับกุมผู้กระทำความผิดเมื่อเจ้าพนักงานร้องขอ เมื่อประชาชนพบการกระทำความผิดซึ่งหน้า หรือเป็นความผิดที่ระบุไว้ท้ายประมวลกฎหมาย วิธีการพิจารณาความอาญา หรือเพื่อป้องกันอันตราย ซึ่งกำลังจะเกิดขึ้นแก่บุคคลอื่น ประชาชนมีอำนาจที่จะช่วย หรือไปช่วยจับกุมก็ได้ไม่มีกฎหมายบังคับไว้ แต่ถ้าหากเจ้าพนักงานร้องขอให้ประชาชนช่วยจับกุม ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 82 โดยการจับกุมนั้นจะไม่เกิดอันตรายแก่ผู้จับกุมแล้ว ประชาชนผู้ถูกร้องขอจากเจ้าพนักงานนั้นจะไม่ยอมช่วยจับไม่ได้ หากไม่ช่วยจะมีความผิดจากประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 368 วรรคสอง

2.5.3 ความร่วมมือระหว่างตำรวจกับประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม

ความร่วมมือระหว่างตำรวจกับประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม มีความสำคัญอย่างยิ่ง ในแง่ปรากฏการณ์ทางสังคม และกระบวนการปฏิบัติ กล่าวคือ ในฐานะปรากฏการณ์ทางสังคม อาชญากรรมได้ส่งผลกระทบต่อความผาสุกปลอดภัยในการดำรงชีวิตประจำวันของประชาชน และความมั่นคงแห่งชาติ อีกทั้งปัจจัยอาชญากรรมก็มีป้อนเกิดจากความเสื่อมโทรมทางสังคมส่วนหนึ่งนั้น ถือว่าเป็นภาระหน้าที่ของสังคมส่วนรวมโดยตรง มิได้จำกัดขอบเขต เฉพาะแต่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมซึ่งเป็นเพียงส่วนหนึ่งในระบบสังคมส่วนรวมเท่านั้น

สำหรับการพิจารณาในแง่ กระบวนการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม ทุกฝ่าย จะต้องยอมรับว่า ในการจับกุมหรือเสาะหาข้อเท็จจริงแห่งคดี ถ้าปราศจากการยินยอมรับรู้ หรือได้รับความร่วมมือจากประชาชนเสียแล้ว ประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ย่อมจะถดถอยน้อยลงไปอย่างไม่มีปัญหา รวมตลอดถึงการฟื้นฟูจิตใจไม่ยอมรับหรือปฏิเสธที่จะให้การช่วยเหลือแก่ผู้พ้นโทษ ยิ่งไปกว่านั้น จากประสบการณ์ปฏิบัติฝึกฝนเป็นอย่างดี เพียบพร้อมบริบูรณ์ไปด้วยปัจจัยการปฏิบัติ ก็อาจจะประสบความล้มเหลวในการรณรงค์ปราบปรามอาชญากรรมไปอย่างน่าเสียดายถ้าปราศจากความร่วมมือจากประชาชนจึงถือว่าเป็นความผูกพันจำเป็นเร่งด่วนของเจ้าหน้าที่ตำรวจและประชาชนที่จะต้องเพิ่มพูนบทบาทในการป้องกันภัยจากอาชญากรรมร่วมกันอย่างใกล้ชิด สอดคล้องกับหลักการของตำรวจอาชีพ

ตำรวจพึงระลึกอยู่เสมอว่า การที่ประชาชนให้ความร่วมมือกับตำรวจ ในการแก้ปัญหาอาชญากรรมนั้น เป็นไปในรูปอาสาสมัครด้วยความเต็มใจของประชาชนดั่งนั้น เพื่อเป็นหลักประกันในความสำเร็จ แห่งภารกิจระหว่างตำรวจกับประชาชนในการรณรงค์ต่อต้านอาชญากรรม

นับเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งยวดที่หน่วยงานตำรวจจะต้องจัดให้มีหน่วยป้องกันอาชญากรรมประจำสถานีตำรวจท้องที่ (Local Crime Prevention Units) ประสานกิจกรรมปฏิบัติการแนะนำประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมภายใต้หลักการอันสำคัญต่อไปนี้

2.5.3.1 ให้ถือเป็นความรับผิดชอบสถานีตำรวจทุกหน่วย ที่ต้องให้ความช่วยเหลือส่งเสริมการจัดตั้งอาสาสมัครป้องกันอาชญากรรมประจำท้องที่ พร้อมกับแนะนำให้ข่าวสารเกี่ยวกับวิธีการป้องกันความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนแห่งท้องที่สถานีตำรวจนั้นตั้งอยู่ ทั้งหัวหน้าสถานีตำรวจท้องที่จะเป็นกวดขันการรักษาความสงบและจัดสายตรวจท้องที่อย่างจริงจังต่อเนื่อง และเมื่อได้รับการแจ้งข่าวอาชญากรรมจากประชาชนและตำรวจจะต้องดำเนินการเพื่อระงับหรือกระทำการจับกุมผู้กระทำความผิดด้วยความรวดเร็วมีซักซ่า

2.5.3.2 ให้หน่วยงานสถานีตำรวจทุกแห่งดำเนินการเร่งรัดพัฒนาเจ้าหน้าที่ตำรวจให้มีความเข้าใจรอบรู้ในปัญหาอาชญากรรมระดับท้องถิ่น และสามารถปฏิบัติการกิจเพื่อส่งเสริมพัฒนาอันดี ระหว่างประชาชนและตำรวจท้องที่ได้เป็นอย่างดี

2.5.3.3 ปัจจัยพื้นฐานในอันที่จะให้ประชาชนร่วมมือกับตำรวจอย่างใกล้ชิดขึ้นอยู่กับ การเสริมสร้างสัมพันธภาพอันที่ทางสังคมร่วมกัน ระหว่างตำรวจกับประชาชนก็จำเป็นต้องปฏิบัติหน้าที่ พลเมืองดี เพื่อร่วมกันสร้างความถูกต้องชอบธรรมให้บังเกิดขึ้นนักทฤษฎีสังคมวิทยา และจิตวิทยา สังคมให้ข้อคิดเห็นอันกว้างไกลว่า ปัจจัยสำคัญที่สุดในความปลอดภัยร่วมกันสมดังคำกล่าวสนับสนุนของ เออร์วิง กอฟฟ์แมน (Erving Goffman) ที่ว่า “สัมพันธภาพอันดีระหว่างสมาชิกในสังคม หมายถึงการมีความรู้สึกละเอียดพร้อมกันและการอยู่ในภาวะแวดล้อมที่มีเสถียรภาพ”

2.5.4 แนวทางในการป้องกันอาชญากรรมก่อนเกิดเหตุ

2.5.4.1 การแนะนำประชาชนเกี่ยวกับ การรักษาความมั่นคงปลอดภัยในบ้านเรือน และย่านที่อยู่อาศัย เจ้าหน้าที่จะต้องเพียรพยายามชักจูงส่งเสริมประชาชนในละแวกย่านที่อยู่อาศัยได้ ตระหนักและมีความเข้าใจ รอบรู้เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยแห่งเคหสถานของตนเองและย่านชุมชนเพื่อนบ้านที่อยู่อาศัยในละแวกเดียวกัน ให้มีความตื่นตัวในการป้องกันภัยจากอาชญากรรมร่วมกัน (Citizen Alert Programmer) เป็นต้นว่าการแนะนำประชาชนสร้างเสริมรั้วบ้านให้มั่นคง แข็งแรงและมีรั้วของบ้าน กวดขันระมัดระวังการเก็บรักษาทรัพย์สินไว้ในที่มิดชิดปลอดภัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพย์สินที่มีค่าเป็นเครื่องประดับ เพชร พลอย ทองรูปพรรณ เมื่อใช้แล้วควรที่จะเก็บรักษาไว้ในที่ปลอดภัย ไม่ควรที่จะประมาทวางไว้ในที่สะดุดตาเพื่อหยิบฉวยได้ง่าย และหากมีเงินทองก็ไม่เก็บไว้ในบ้านมากเกินไป ควรจะนำไปเก็บไว้กับธนาคาร ซึ่งนอกจากจะปลอดภัยแล้ว ยังได้ผลประโยชน์จากดอกเบี้ยอีกด้วย การแนะนำประชาชนกวดขันเอาใจใส่ในการปิดเปิดประตูหน้าต่าง ทั้งในเวลาก่อนเข้านอนหรือออกไปทำกิจนอกบ้าน การระมัดระวังการปิดเปิดประตูรับบุคคลแปลกหน้าและหากเจ้าของบ้านอยู่ในฐานะที่จะทำได้ก็สมควรจะแนะนำเจ้าของบ้าน ติดตั้งอุปกรณ์เสริมสร้างกับความมั่นคง

แข็งแรงแก่ตัวบ้าน การติดตั้งเครื่องสัญญาณป้องกันหรือเตือนภัยติดไว้กับตัวบ้านหรือในที่ที่เก็บทรัพย์สิน

ส่วนมากแนะนำประชาชนให้ระแวดระวังแก่เพื่อนบ้านเรือนเคียงก็โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ จะต้องแนะนำประชาชนให้มีความรอบรู้เข้าใจเกี่ยวกับรายงานเหตุร้ายหรือพฤติกรรมอันน่าสงสัยที่ประชาชนพบเห็นในละแวกที่อยู่อาศัย รวมตลอดจนการปลูกฝังให้ประชาชนมีความตื่นตัวในการสังเกตลักษณะพฤติกรรมผิดปกติของบุคคลที่เข้ามาอยู่ในละแวกนั้นด้วย เช่นเมื่อเห็นคนเดินแปลกหน้ามาเดินด้อม ๆ มอง ๆ แถวละแวกบ้านที่อยู่อาศัยในลักษณะพิรุณจะบอกกล่าวเพื่อนบ้านได้ทราบ หรือหากเห็นสมควรก็ควรแจ้งตำรวจไว้ด้วย เพื่อนบ้านในละแวกเดียวกัน จะต้องมีความโอบอ้อมอารีระหว่างกัน ช่วยเป็นหูเป็นตาซึ่งกันและกัน เมื่อเพื่อนบ้านไม่อยู่หรือพลั้งเผลอ ไม่ใช่ต่างคนต่างอยู่ หรือถือว่าธุระไม่ใช่ เนื่องจากว่า จากประสบการณ์ของตำรวจในนานาประเทศ เป็นที่ประจักษ์ชัดว่าการที่ประชาชนมีความตื่นตัวในการป้องกันอาชญากรรมร่วมกัน มีผลในการลดภัยอาชญากรรมได้มากที่สุดทีเดียว

นอกจากนั้น หัวหน้าสถานีตำรวจท้องที่ควรกำชับกวดขันเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจให้เอาใจใส่สังเกตตรวจตราระแวดระวังภัยแก่บุคคลผู้สูงอายุ เด็กหรือสตรีที่ถูกทอดทิ้งให้กร้าวว่างเปล่า เป็นสิ่งจำเป็นที่ไม่อาจจะละเลยตรวจตราเสียได้ ทั้งในระหว่างการตรวจตรานั้น ตำรวจสายตรวจได้พบเห็นประชาชนละเลย หรือมีความประมาทในการรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตของตนเองและสวัสดิภาพ ความปลอดภัยของชุมชนแล้ว ให้ถือเป็นความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่จัดต้องทำการชี้แจงประชาชน ให้ตระหนักถึงความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นจากความประมาท ซึ่งจากการสำรวจว่า เลินเล่อหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของประชาชน ในการรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตทรัพย์สินในครัวเรือน ไม่ว่าจะโดยการขาดความระมัดระวังในการปิดเปิดประตูหน้าต่าง การละทิ้งบ้านเรือนโดยไม่มีผู้อยู่ดูแล หรือความประมาทในประเทศอื่น ๆ เป็นผลให้ชีวิตถูกประทุษร้ายและทรัพย์สินถูกโจรกรรมไปอย่างน่าเสียดาย หรือแม้แต่ในประเทศไทยปรากฏตามข่าวหนังสือพิมพ์อยู่เสมอว่า การรับคนงานหรือคนทำความสะอาด ดูแลบ้านเรือนโดยไม่สืบประวัติความประพฤติให้เป็นที่น่าเชื่อถือเสียก่อน หรือการปล่อยให้คนรับใช้ ดูแลบ้านเรือนโดยลำพังในลักษณะประมาทหรือไว้ว่างใจมากเกินไป เป็นผลให้เจ้าของบ้านถูกโจรกรรมหรือลักทรัพย์ได้โดยง่ายมาากแล้ว

2.5.4.2 การจัดให้มียามรักษาความปลอดภัย การจัดให้มียามรักษาความปลอดภัยในย่านชุมชน หรือที่อยู่อาศัยโดยประชาชนเป็นผู้ริเริ่มนั้น นับเป็นแนวการป้องกันเหตุร้ายมิให้เกิดขึ้นหรือเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่หวังผลฉับพลันทันด่วนกับเหตุการณ์ก่อนที่เจ้าหน้าที่ตำรวจมาถึง เนื่องจากว่ายามเอกชนไม่มีอำนาจหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานแห่งรัฐตามนัยแห่งกฎหมายมหาชน แต่ถึงกระนั้นก็ตาม การที่มียามรักษาความปลอดภัยย่อมจะเป็นผลต่อการป้องกันเหตุร้ายเบื้องต้น และช่วยในการให้ข่าวสารข้อมูลอาชญากรรมแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้เป็นอย่างดี

การจัดยารักษาความปลอดภัยที่นิยมปฏิบัติในปัจจุบันมีหลายรูปแบบซึ่งแตกต่างกันไปตามความจำเป็น เช่น ยารักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน ยารักษาความปลอดภัยแก่สถาบันการเงิน บริษัท ห้างร้าน รวมถึงการจัดนักสืบเพื่อคุ้มกันแก่บุคคล คณะบุคคล หรือสถาบันการเงิน อีกด้วย นักอาชญาวิทยาให้ความเห็นว่า การเพิ่มจำนวนความต้องการค่านิยมรักษาความปลอดภัยเอกชนนี้ เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงขนาดและความรุนแรงของอาชญากรรม ที่มีอยู่ในสังคม จนเป็นผลให้ประชาชนจำต้องจัดให้มีมาตรการเช่นนี้เป็นการชดเชยกับอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีอยู่อย่างจำกัด อย่างไรก็ตามได้มีการเสนอแนะโดยผู้เชี่ยวชาญกิจการตำรวจว่าไม่ว่าจะมียามเอกชน หรือมาตรการปลอดภัยที่ริเริ่มโดยเอกชนใด ๆ ก็ตามยังถือเป็นความจำเป็นรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจอยู่นั่นเองที่จะต้องพิทักษ์ความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินของประชาชน รวมทั้งจะต้องกำชับตรวจตราดูแลการปฏิบัติหน้าที่ยามรักษาการณ์เอกชน ให้เป็นโดยถูกต้องตามกฎหมายข้อบังคับอันเข้มงวดด้วย

2.5.4.3 การจัดบริการคุ้มครองความปลอดภัยเคลื่อนที่ การจัดบริการคุ้มครองความปลอดภัยเคลื่อนที่ทั้งแก่บุคคล หมู่คณะหรือสถาบัน นับเป็นวิธีการที่จะลดความเสี่ยงจากภัยอาชญากรรมโดยตรงส่วนหนึ่ง มีอาทิ กรณีผู้ปกครองกวาดขันเอาใจใส่การนำเด็กไปและกลับจากโรงเรียน การจัดให้มีความคุ้มครองปลอดภัยแก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ นักท่องเที่ยว บุคคลต่างด้าว และ ฯลฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดบริการคุ้มครองความปลอดภัยในการรับเบิกเงินจากธนาคารของส่วนบุคคล เจ้าหน้าที่หน่วยงานธุรกิจหรือการเบิกจ่ายเงินเป็นจำนวนมากๆ โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐควรกำหนดมาตรการกวาดขันมากเป็นพิเศษ

2.5.4.4 การจัดบริการคมนาคมสื่อสารวิทยุระแวงระวังภัยแก่ชุมชน นักอาชญาวิทยามีความเห็นเป็นข้อยุติว่า ในภาวะแห่งความเจริญก้าวหน้าเกี่ยวกับบริการติดต่อสื่อสาร และการคมนาคมอย่างกว้างขวางในปัจจุบันนี้ เป็นการจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาขอบข่ายงานด้านวิทยุ สื่อสารของตำรวจให้ประสานสอดคล้องกับระบบสื่อสารมวลชน ในอันที่จะใช้เครื่องมืออุปกรณ์ดังกล่าวบรรณรงค์อาชญากรรมอย่างรวดเร็วฉับพลันทันด่วน รวมทั้งการกระตุ้นส่งเสริมให้ประชาชนเป็นหูเป็นตาแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจในการบรรณรงค์ต่ออาชญากรรม อย่างกว้างขวาง ดังเช่นตัวอย่าง เมื่อมีอาชญากรรมเกิดขึ้นตำรวจจะต้องรายงานสถานการณ์ของอาชญากรรมให้ประชาชนรับรู้และตระหนักถึงการป้องกันหรือความจำเป็นที่จะต้องให้เบาะแสอันเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่เพื่อจะได้ทำการจับกุมผู้กระทำผิด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การใช้บริการขอบข่ายวิทยุสื่อสารของหน่วยงานของรัฐ นับว่ามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง ในอันที่จะรายงานสถานการณ์อาชญากรรม หรือภัยพิบัติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากภัยธรรมชาติและภัยจากมนุษย์ด้วยกัน ก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการป้องกันอาชญากรรม

2.5.4.5 การปรับปรุงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม นับเป็นการร่วมมือประสานงานระหว่างงานตำรวจกับองค์การที่เกี่ยวข้องในการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อความสะดวกและสุขภาพพลานามัย สมบูรณ์แห่งการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชน เนื่องจากสภาพแวดล้อมแห่งที่อยู่อาศัยมีส่วนสัมพันธ์กับปัญหาอาชญากรรมอย่างยิ่ง เป็นต้นว่า ในตรอกซอยเปลี่ยวแคบ ๆ ในที่มีตึกหรือทางถนนหนทาง บ้านเรือนที่อยู่อาศัยที่ขาดความเป็นระเบียบซึ่งมีทางเข้าออกสลับซับซ้อนทะลุติดต่อกัน และสภาพแหล่งเสื่อมโทรมต่าง ๆ ย่อมเปิดโอกาสให้มีการฉกชิงวิ่งราว ปล้นจี้ ลักขโมยได้ง่าย จึงถือเป็นความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ที่จะต้องเพียรพยายามร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไขสภาพแวดล้อมอันเป็นพิษให้ดีขึ้น เพื่อลดปัญหาอาชญากรรมแห่งบริเวณย่านที่อยู่อาศัยโดยตรง กระบวนการที่ยึดถือเป็นกระบวนการปฏิบัติที่สำคัญ 5 ประการดังนี้ คือ

(1) เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องรอบรู้ข่าวสารสถานการณ์อาชญากรรม และแหล่งรับซื้อของโจรที่อยู่ในเขตท้องที่รับผิดชอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องให้ความสนใจมากเป็นพิเศษ เช่น บุคคลวัยรุ่นและวัยรุ่นจรมที่มีได้ประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่ง แต่มีเงินทองจับจ่ายใช้สอยอย่างฟุ่มเฟือย บุคคลที่มีพฤติกรรมทางนักร้องหรือประพฤติดนเป็นผู้อ้วางขวางเพื่อประโยชน์ในทางมตชชน บุคคลที่เคยถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจขึ้นทะเบียนอันตรายหรือภัยสังคมรวมตลอดถึงผู้พันโทษหรือมีประวัติอาชญากรรมมาก่อน

(2) เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องเฝ้าสังเกตและ ติดตามความเคลื่อนไหวความประพฤติของบุคคลในท้องที่ซึ่งเคยถูกจับกุมในคดีลักทรัพย์หรือปล้นทรัพย์ ทั้งจะต้องให้ความสนใจศึกษาทะเบียนประวัติอาชญากรรม บันทึกข้อมูลเทคนิคการประกอบอาชญากรรมของบุคคลเหล่านี้ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันอาชญากรรมประเภทการกระทำผิดต่อไป

(3) เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องส่งเสริมประชาชน ป้องกันความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินโดยควรแก่สถานการณ์เบื้องต้นเสียก่อน มีอาทิ การระมัดระวังเกี่ยวกับการเปิดประตูหน้าต่าง การจัดให้อุปกรณ์เสริมสร้างความมั่นคงภายในบ้านเท่าที่จำเป็น การมีสัญญาณแจ้งเหตุร้ายระหว่างเพื่อนบ้าน เมื่อมีโอกาสเกิดขึ้น การจัดบริเวณบ้านเรือนไม่ให้มีลักษณะมืดทึบมุมอับ หรือปลูกต้นไม้ภายในบ้าน อย่างแน่นอนหนาเม็ดทึบยากต่อการสังเกตดูแลจากเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือยามรักษาหมู่บ้าน และมีการแจ้งความเกี่ยวกับเหตุร้ายเกิดขึ้น ตำรวจจะต้องอำนวยความสะดวกไปถึงบริเวณที่เกิดเหตุโดยมิชักช้า

(4) เจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่ จะต้องเพิ่มขีดความสามารถในการจับกุมหรือสอบสวนข้อเท็จจริงในทุกครั้งที่มีการกระทำผิดเกิดขึ้น เนื่องจากว่าการที่ตำรวจทำการจับกุมผู้กระทำผิดแท้จริงอย่างรวดเร็วแน่นอนนั้น เป็นสิ่งที่ผู้กระทำผิดหว่นกลัวที่สุด

(5) วิธีการที่ตำรวจสามารถ คຸ້ມครองป้องกันชุมชนในย่านที่อยู่อาศัย ปลอดภัยจากภัยอาชญากรรมได้ดีที่สุดส่วนหนึ่ง ย่อมขึ้นอยู่กับ การปรับปรุงวิธีการจัดสายตรวจท้องที่ ป้องกันมิให้เหตุร้ายเกิดขึ้นเป็นสำคัญ

2.5.5 การจูงใจชุมชนแห่งท้องที่ให้ความตื่นตัว ในการป้องกันอาชญากรรมยิ่งขึ้น ในการ นี้เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องปฏิบัติหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงแนะนำประชาชนเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติเพื่อป้องกัน ภัยอาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ ตามความจำเป็นเหมาะสมในสาระสำคัญ ดังนี้

2.5.5.1 การจัดอาสาสมัครประชาชนป้องกันอาชญากรรม เป้าหมายหลักในการจัด อาสาสมัครประชาชนป้องกันอาชญากรรม นอกจากเป็นการส่งเสริมประชาชนให้ตระหนักในการ ร่วมมือกับตำรวจ เพื่อป้องกันอาชญากรรมแห่งท้องที่แล้ว ยังมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อผ่อนคลายภาวะ ความกดดันแห่งอาชญากรรม ที่มีอยู่ในชุมชนเป็นการทั่วไป โดยอาศัยกระบวนการพัฒนาการศึกษา การจัดทำงานให้แก่ประชาชน การจัดบริการอาสาสมัครคุมประพฤติและการสงเคราะห์แก่ผู้พ้นโทษ

2.5.5.2 การรวมกลุ่มของเจ้าของบ้าน เพื่อป้องกันความปลอดภัยร่วมกันนั้น เป็น วิธีการที่เจ้าของบ้านในละแวกหมู่บ้านที่อยู่อาศัย รวมกลุ่มหรือจัดตั้งชมรมเพื่อป้องกันภัยจาก อาชญากรรมระหว่างประชาชนด้วยกัน รวมทั้งการให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วย

2.5.5.3 การจัดโครงการสื่อสัมพันธ์ ระหว่างตำรวจกับชุมชนในท้องที่ ลักษณะของ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับชุมชนแห่งท้องที่ มีความมุ่งหมายสำคัญที่จะป้องกันมิให้มี การกระทำผิดเกิดขึ้น โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจทำการติดต่อพบปะสังสรรค์ประชุมแลกเปลี่ยนความคิดกับ บรรดาสมาชิกสโมสร องค์การกุศล และโรงเรียน เกี่ยวกับอาชญากรรมโดยให้มุ่งเฟื่องเลี้ยงสนใจเป็น พิเศษ แก่เยาวชน หรือบุคคลวัยรุ่นที่มีแนวโน้มหลงไหลคลั่งไคล้ตามเจริญวัตถุ หรือไม่นำพาต่อการ เคารพกฎหมายและระเบียบแบบแผนอันดีงามของสังคมมากเป็นพิเศษ

2.5.5.4 การจัดให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาอาชญากรรมระหว่างตำรวจกับ ประชาชนแห่งท้องที่ นับเป็นรูปแบบประสานการป้องกันอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพสูง และสามารถสนองต่อความต้องการของประชาชนแห่งท้องที่ได้เป็นอย่างดี⁷

⁷ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, *คู่มือฝึกอบรมข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่งานป้องกันปราบปรามในสถานีตำรวจ* (กรุงเทพฯ : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2557).

2.6 แนวคิดเครือข่ายทางสังคม (Brief of Social Network Concept)

แนวคิดเครือข่ายทางสังคม (Social Network) เป็นหนึ่งในแนวคิดของศาสตร์ยุคใหม่ ซึ่งได้รับการพัฒนาจากนักคิดทางสังคมวิทยา เพื่อเป็นอีกหนึ่งทางเลือกในการใช้เป็นแนวขยายในการศึกษาสังคม ในที่นี้ผู้เขียนขอสรุปสาระสำคัญของแนวคิดดังกล่าว ดังนี้

ฐานคติ (Assumption)

ในเครือข่ายสังคม จะประกอบไปด้วยบุคคลหรือตัวแสดง (Actor) ที่มีความสัมพันธ์ (Relation) ซึ่งกัน และกัน ตามบทบาทหรือหน้าที่ของแต่ละคนหรือคู่ความสัมพันธ์มีอยู่ ซึ่งแต่ละคนนั้นมีได้มีเพียงบทบาทเดียว หากแต่มีหลายบทบาทที่จะต้องสวมในชีวิตประจำวัน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในเครือข่ายสังคม บางครั้งอาจเป็นไปตามทฤษฎีของการแลกเปลี่ยน เพราะบุคคลไม่เพียงแต่ทำตามบทบาทหน้าที่ที่คาดหวังในสังคม หรือตามบรรทัดฐานที่ได้รับการถ่ายทอดมาเท่านั้น แต่ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลยังขึ้นอยู่กับพื้นฐานของการรับรู้และการตัดสินใจในการแลกเปลี่ยนซึ่งกัน และกันระหว่างคู่ความสัมพันธ์ ทั้งในด้านวัตถุและทางด้านจิตใจ

ความหมายของเครือข่ายทางสังคม (Social Network Meaning)

มีผู้ให้นิยามของคำว่า เครือข่ายทางสังคมไว้หลายความหมาย โดยผู้เขียนขอแนะนำเสนอโดยสังเขปดังนี้

ใน Encyclopedia of Sociology (Volume 4 : S-Z Index) ในนิยามของ เครือข่ายทางสังคม (Social Network) ว่าหมายถึง ปรากฏการณ์ทางสังคมในรูปแบบหนึ่งซึ่งแสดงให้เห็นถึงรูปแบบการจัดเรียงความสัมพันธ์ (Patterned Arrays of Relationship) ระหว่างปัจเจกชน (Individual) ที่ร่วมกระทำการในสังคม

ขณะที่ใน The SAGE Dictionary of Sociology ให้นิยามว่า เครือข่ายทางสังคม คือ รูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคม (Pattern of Social Relationship) ของปัจเจกชน (Individual) ซึ่งนักสังคมวิทยาถือว่าเป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ในการศึกษา และใช้วิธีศึกษาโดยการสังเกต (Observation) ก่อนจะเขียนออกมาเป็นแผนที่ปฏิสัมพันธ์ (Interaction Mapping)

พระมหาสุทิตย์ อาภากรโร ให้นิยามของ เครือข่ายทางสังคม ว่าหมายถึงความสัมพันธ์ในสังคมมนุษย์ ทั้งในระดับปัจเจกบุคคล ปัจเจกบุคคลกับกลุ่ม กลุ่มกับกลุ่ม และกลุ่มกับเครือข่าย โดยเป็นการอธิบายถึงพฤติกรรมและความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ เช่น กิจกรรม การสื่อสาร ความร่วมมือ การพึ่งพาอาศัย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่มีโครงสร้างและรูปแบบที่หลากหลาย

ขณะที่ Alter และ Hage กล่าวว่า เครือข่าย (Network) คือ รูปแบบทางสังคม ที่เปิดโอกาสให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์กร เพื่อแลกเปลี่ยนการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียว และการร่วมกันทำงาน เครือข่ายประกอบด้วยองค์กรจำนวนหนึ่งซึ่งมีอาณาเขตที่แน่นอนหรือไม่ก็ได้ และองค์กรเหล่านี้มีฐานะเท่าเทียมกัน

ส่วน Jeremy Boissevain ให้นิยามของ เครือข่ายทางสังคม ว่าหมายถึงความสัมพันธ์ทางสังคมของบุคคล โดยมีการติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน จากที่กล่าวมาในข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า เครือข่ายทางสังคม (Social Network) หมายถึง รูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคม (Pattern of Social Relationship) ของปัจเจกบุคคล (Individual) กลุ่ม (Group) และองค์กร (Organization) ผ่านรูปแบบของปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction) ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น กิจกรรม การสื่อสาร ความร่วมมือ การพึ่งพาอาศัย การแลกเปลี่ยน การเรียนรู้ ซึ่งเป็นปฏิสัมพันธ์ที่มีโครงสร้างและรูปแบบที่หลากหลาย ตลอดจนมีเป้าหมายร่วมกัน

ประเภทของเครือข่ายทางสังคม (Type of Social Network)

ในการจำแนกประเภทของเครือข่ายทางสังคม สามารถแบ่งได้ในหลายรูปแบบ โดยมีนักวิชาการหลายคนที่ได้จำแนกประเภทของเครือข่าย ซึ่งผู้เขียนขอเสนอโดยสังเขป ดังนี้

นฤมล นิราทร ได้จำแนกประเภทของเครือข่ายทางสังคม ตามมิติ 4 มิติ ดังนี้

1) จำแนกตามพื้นที่ดำเนินการ เช่น เครือข่ายระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ภาค และประเทศ

2) จำแนกตามกิจกรรมหรือประเด็นปัญหา เช่น เครือข่ายที่ทำงานด้านเด็ก สตรี สาธารณสุข เศรษฐกิจ พัฒนาชุมชน สิทธิมนุษยชน สิ่งแวดล้อม

3) จำแนกตามอาชีพหรือสถานภาพทางสังคม เช่น เครือข่ายด้านแรงงาน เครือข่ายกลุ่มพระสงฆ์ เครือข่ายครูพิทักษ์สิทธิเด็ก เครือข่ายสาววัดนักร้อง

4) จำแนกตามรูปแบบโครงสร้างหรือความสัมพันธ์ ทำให้เกิดเครือข่ายใน 2 ลักษณะ คือ เครือข่ายตามแนวตั้ง คือ (1) เครือข่ายที่มีโครงสร้างเป็นช่วงชั้น ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรภายในเครือข่ายไม่เท่ากัน และ (2) เครือข่ายตามแนวนอน เป็นเครือข่ายที่ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรภายในเครือข่ายเท่าเทียมกัน

นอกจากนี้ Martin Kilduff และ Wenpin Tsai (2003: 4-8) ได้แบ่งเป็น 4 ประเภท คือ (1) เครือข่ายระดับปัจเจกบุคคล (Individual Level Network) (2) เครือข่ายระดับหน่วยธุรกิจ (Business Unit Level Network) (3) เครือข่ายระดับองค์กร (Organization Level Network) และ (4) เครือข่ายระดับอื่น ๆ (Other Level Network) หรือระดับระหว่างองค์กร

อย่างไรก็ตาม แม้มติของการจำแนกประเภทของเครือข่ายทางสังคมดังกล่าวจะค่อนข้างชัดเจน สามารถจำแนกประเภทได้ แต่หากพิจารณาอย่างละเอียดแล้วจะพบว่า บางเครือข่ายอาจมีลักษณะทับซ้อนกันอยู่ในแต่ละมิติ เช่น เครือข่ายแรงงาน มีลักษณะเป็นทั้งเครือข่ายด้านแรงงาน และเป็นเครือข่ายระดับประเทศด้วย

การสร้างเครือข่ายทางสังคม (Social Network Construct)

การสร้างเครือข่าย (Networking) หมายถึง กิจกรรมในการก่อให้เกิดกลุ่ม ซึ่งอาจเป็นกลุ่มองค์กร หรือกลุ่มบุคคล เพื่อวัตถุประสงค์ในการแลกเปลี่ยน การจัดกิจกรรม หรือการผลิตระหว่างองค์กรสมาชิก ต้ออาศัยการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันมาก่อนหน้าที่จะทำความตกลงเป็นองค์กรเครือข่าย

สำหรับเหตุผลในการสร้างเครือข่ายทางสังคมนั้น นฤมล นิราทร กล่าวว่า เป็นเพราะ (1) ต้องการมีเพื่อนในการทำงาน ต้องการมีหมู่ มีพวก (2) ต้องการทรัพยากรในการทำงาน (3) ต้องการรับภาระความเสี่ยงในกิจกรรมร่วมกัน (4) ต้องการความชำนาญเฉพาะด้านในการแก้ไขปัญหา (5) ต้องการประหยัด และ (6) ต้องการเรียนรู้ประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน รวมไปถึงมีปัจจัยเสริมที่เป็นเงื่อนไขสำคัญ คือ ความเต็มใจที่จะเข้าร่วมเป็นเครือข่าย

ส่วนพระมหาสุทิตย์ อากาศโร ให้เหตุผลว่าการสร้างเครือข่ายทางสังคมเกิดจาก (1) สถานการณ์ปัญหาและสภาพแวดล้อมที่ซับซ้อน หลากหลาย และขยายตัว จนเกินความสามารถของปัจเจกบุคคล หรือกลุ่ม ที่จะดำเนินการแก้ไข (2) เครือข่ายเป็นเครื่องมือหรือยุทธศาสตร์ในการสร้างพื้นที่ทางสังคม และ (3) เพื่อให้การประสานผลประโยชน์เป็นไปอย่างเท่าเทียม จากที่กล่าวมาในข้างต้น จะเห็นได้ว่าเหตุผลสำคัญของการสร้างเครือข่ายทางสังคม คือ การมุ่งที่จะบรรลุเป้าหมายของปัจเจกบุคคล ซึ่งไม่สามารถทำได้ด้วยตนเองโดยลำพัง แต่ต้องอาศัยการรวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนทรัพยากร อันจะส่งผลให้สามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย อันเป็นการประสานผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน⁸

การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมแตกต่างกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการสาธารณะต่าง ๆ ที่ภาครัฐจัดขึ้นเป็นประจําอย่างไร

การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการสาธารณะต่าง ๆ ไม่ใช่ของใหม่ โดยปกติหน่วยงานภาครัฐจะจัดเวทีการรับฟังความคิดเห็นในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การทำประชาพิจารณ์ เวทีแสดงความคิดเห็น การเปิดเว็บไซต์และให้ประชาชนเข้ามาแสดงความคิดเห็น เป็นต้น อันเป็นการ

⁸ พัชรี สีโรรส, *พลวัตนโยบายสาธารณะ: จากรัฐ เอกชน สู่ประชาชน* (กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2555), 20.

จัดการมีส่วนร่วมของประชาชนในแต่ละโครงการ (project-based participation) โดยที่หน่วยงานภาครัฐได้มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานภายในองค์กรแต่อย่างใด

การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมจะมีมากกว่าการจัดเวทีการรับฟังความคิดเห็น เพราะมีการสร้างระบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมภายในองค์กร ปรับโครงสร้างองค์กร จัดทำวิธีปฏิบัติงาน สร้างวัฒนธรรมในองค์กร ตั้งตำแหน่งและวางบุคลากรที่รับผิดชอบด้านนี้ จัดทำงบประมาณสำหรับใช้ในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้แน่ใจว่าภาคประชาชน จะสามารถเข้ามาร่วมในการบริหารงานสาธารณะอย่างเป็นทางการ

ความแตกต่างของการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมกับการมีส่วนร่วมในโครงการสาธารณะต่าง ๆ สามารถสรุปได้จากตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในโครงการสาธารณะต่าง ๆ กับการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

ความแตกต่างในด้านต่าง ๆ	การมีส่วนร่วมในโครงการสาธารณะ	การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม
- ลักษณะการมีส่วนร่วม	เป็นการมีส่วนร่วมในลักษณะโครงการ (project-based participation)	เป็นการมีส่วนร่วมในการบริหารงานภาครัฐในลักษณะเป็นหุ้นส่วน (Partnership) ที่ครบวงจร กล่าวคือ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมประเมินผล
- ผลต่อกระบวนการทำงานของภาครัฐ	ไม่มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานในหน่วยงานภาครัฐ	ก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนการบริหารงานภาครัฐอย่างลึกซึ้ง เพื่อรองรับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ การปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงาน ปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศนบุคลากรในองค์กร ออกกฎระเบียบรองรับการบริหารงาน สร้างบุคลากรให้มีทักษะการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม
- บทบาทของภาคประชาชน	ประชาชนเป็นผู้ให้ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อเป็น public inputs ต่อโครงการที่รัฐกำลังจะจัดทำ แต่ภาคประชาชนยังอยู่ภายนอกกระบวนการราชการ กล่าวคือ มิได้มีบทบาทในการออกแบบ (design) ตัดสินใจ (decision-making) ดำเนินการ หรือ ประเมินผลการบริหารงาน	ภาคประชาชนทำงานร่วมกับภาครัฐในลักษณะเป็นหุ้นส่วน เช่น ในกระบวนการการงบประมาณ ที่ภาคประชาชนมีบทบาทร่วมในการจัดสรรงบประมาณ ในการวางแผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานการบริหารโครงการ การประเมินผลโครงการ เป็นต้น โดยใช้รูปแบบการจัดเวทีพูดคุย หรือตั้งคณะกรรมการจากภาคประชาชนเข้ามาร่วมในกระบวนการทำงาน มีที่ปรึกษาภาคประชาชน เป็นต้น

ความแตกต่างในด้านต่าง ๆ	การมีส่วนร่วมในโครงการสาธารณะ	การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม
- อิทธิพลที่ประชาชนมีต่อภาครัฐ	มีค่อนข้างต่ำ เพราะเป็นผู้ให้ public inputs อยู่ภายนอก ภาครัฐใช้วิจารณ์ในการนำ inputs มาประกอบการตัดสินใจ	สูง เพราะภาคประชาชน เข้ามาร่วมในการบริหารงานทุกขั้นตอน
- ความสัมพันธ์ระหว่างภาคประชาชนกับภาครัฐ	เป็น project-based ซึ่งยุติลงเมื่อสิ้นสุดโครงการ มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของภาครัฐและส่วนของภาคประชาชนที่จุดยืนอาจอยู่ตรงข้ามกัน ทำให้อาจเกิดความไม่ไว้วางใจ และลุกลามเป็นความขัดแย้ง (contestation) ได้ตลอดเวลา โดยเฉพาะเมื่อโครงการนั้น มีความเป็นการเมืองสูง (politicization of the project) เช่น มีผลประโยชน์สูงหรือโยงใยกับการเมืองท้องถิ่น	มีความใกล้ชิดกัน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันตลอดเวลา ภาครัฐจะพยายามเสริมอำนาจ สร้างศักยภาพให้ภาคประชาชน (capacity building) เพื่อให้พวกเขากลายเป็น active citizen ที่สามารถเข้าร่วมงานกับภาครัฐอย่างเท่าเทียมกัน

2.7 แนวคิดการจัดการปกครองในมิติของนโยบายสาธารณะเครือข่ายการจัดการปกครอง (governance network)

Sorensen and Torfing ได้พูดเอาไว้ที่น่าสนใจว่า ดูเหมือนว่าในขณะที่ภาพทางการเมืองที่เป็นมาตรฐาน (และไร้เดียงสา) มักมองว่าการเมืองเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในอาณาบริเวณของฝ่ายบริหารและรัฐสภา ซึ่งก็เป็นการมองที่ผิวเผินเท่านั้น แต่แท้จริงแล้วก่อนและหลังที่สมาชิกสภาจะผ่านกฎหมายฉบับใดฉบับหนึ่ง หรือก่อนที่รัฐบาลจะสั่งให้ข้าราชการดำเนินมาตรการอย่างใดอย่างหนึ่ง การตัดสินใจจริง ๆ ได้เกิดขึ้นภายในเครือข่ายการจัดการปกครอง (Governance Networks) ที่ซับซ้อน ซึ่งเป็นผู้ที่สร้างวาระทางการเมือง (Political Agenda) กล่าวคือ นำปัญหาเข้าสู่ตัวผู้มีอำนาจตัดสินใจทางการเมือง กำหนดกรอบการมองปัญหา (Framing) และให้คำนิยามปัญหาเชิงนโยบาย และมีทักษะในการดูแลให้มีการนำไปปฏิบัติเพื่อหาทางออกที่เหมาะสม จึงเป็นการยากที่เราจะระบุว่ามีการตัดสินใจโดยรัฐที่เป็นอธิปไตย เนื่องจากการกำหนดนโยบายสาธารณะมักเกิดขึ้นในเครือข่ายการจัดการปกครองที่อยู่ข้ามการเมืองระดับท้องถิ่น ระดับรัฐชาติ หรือระดับเหนือรัฐ ด้วยเหตุนี้เราจำเป็นต้องทำความเข้าใจกับบทบาทและความสำคัญของเครือข่ายการจัดการปกครองที่มีต่อนโยบายสาธารณะ

เครือข่ายการจัดการปกครองมีหลายรูปแบบ ยกตัวอย่างเช่น เครือข่ายการจัดการปกครองแบบसानเสวนาทหาทางออก (Deliberative Governance) เครือข่ายการจัดการปกครองแบบปรับตัว (Adaptive Governance) และเครือข่ายการจัดการปกครองแบบปฏิสัมพันธ์ (Interactive Governance) เป็นต้น แต่ในที่นี้เราจะพูดถึงเครือข่ายการจัดการปกครองแบบปฏิสัมพันธ์ เพื่อแสดงให้เห็นถึงรูปแบบการกำหนดนโยบาย โดยให้ความหมายว่า เครือข่ายการจัดการปกครองแบบปฏิสัมพันธ์ หมายถึง การกำหนดนโยบายสาธารณะและการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยผ่านสายใยความสัมพันธ์ (Web of Relationships) ระหว่างตัวแทนในภาครัฐบาล ภาคธุรกิจ และภาคประชาสังคม

กรอบแนวคิดด้านเครือข่ายการจัดการปกครองถือกำเนิดมาจากนักวิชาการด้านการจัดการปกครองชาวเนเธอร์แลนด์ที่ศึกษารากเหง้าของบริบทที่มีการปกครองหลากหลายรัฐบาล (Multi-Government Context) ของสหภาพยุโรป การศึกษาเครือข่ายการจัดการปกครอง กล่าวได้ว่าพัฒนาขึ้นมาจากการวิเคราะห์หลายสำนัก ได้แก่ กรอบการวิเคราะห์ทางเครือข่ายนโยบาย เช่น งานศึกษาของ Helco (2013) และ Rhodes (1997) การศึกษาด้านระบบและการวิเคราะห์เครือข่ายและทฤษฎีประชาธิปไตยโดยเน้นถึงบทบาทภาครัฐสถาบันรัฐ และอำนาจอธิปไตยในเครือข่ายระหว่างองค์กร (Interorganizational Networks) (Sorensen and Torfing 2005) โดยเครือข่ายนโยบายได้ถูกมองว่ามีระดับของความเกี่ยวพันอย่างเหนียวแน่นกับประชาธิปไตย (Democratic Anchorage) เนื่องจาก ในความสัมพันธ์แบบเครือข่ายนั้นได้แสดงถึงความสัมพันธ์ที่โยงใยกับนักการเมืองที่มาจากเลือกตั้ง ประชาชนทั่วไป และค่านิยมด้านประชาธิปไตย

เครือข่ายการจัดการปกครอง (Governance Network) มีความแตกต่างจากการจัดการปกครองแบบเครือข่าย (Network Governance) ซึ่งคำหลังมีความหมายถึงรูปแบบการจัดการปกครอง (Mode of Governance) ประเภทหนึ่งอันแตกต่างจากรูปแบบการจัดการปกครองแบบรัฐเป็นต้นนำ (Hierarchical Governance) และรูปแบบการจัดการปกครองแบบตลาดเป็นต้นนำ (Market Governance) ซึ่งเป็นแนวคิด เกี่ยวกับการจัดการปกครองในระดับภาพใหญ่ แต่ในขณะที่เราศึกษาการจัดการปกครองในระดับกลาง กล่าวคือ ในระดับนโยบายสาธารณะ เราจะพบกับเครือข่ายการจัดการปกครองที่เป็นการกำหนดนโยบาย ซึ่งได้รับอิทธิพลจากกรอบการศึกษาเครือข่ายนโยบาย (Policy Network) โดยรับเอาแนวคิดของเครือข่ายมาใช้อธิบายปฏิสัมพันธ์ที่ซับซ้อน หลากมิติหลายมุมมองระหว่างตัวแสดงทางการเมืองที่หลากหลาย แต่เครือข่ายการจัดการปกครองได้รับจากการใช้ความสัมพันธ์แนวตั้งของตัวแทนกลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องในประเด็นนโยบาย (Vertical Interest Representation) มาเน้นความสัมพันธ์ แบบแนวนอน (Horizontal Networks) ในเครือข่ายการจัดการปกครองของภาคประชาสังคม การวิเคราะห์จึงมิใช่เรื่องเกี่ยวกับกลุ่มผลประโยชน์ที่พยายามเข้ามามีอิทธิพลในนโยบายสาธารณะผ่านการติดต่อแบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ

กับผู้มีบทบาทอำนาจในการตัดสินใจส่วนกลาง หากแต่จุดเน้นมาอยู่ที่การสร้างนโยบายสาธารณะที่ทำได้ โดยการมีปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างตัวแสดงภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน

ในเครือข่ายการจัดการปกครองนั้น กลไกที่ถูกนำมาใช้ในเครือข่ายนโยบายสาธารณะ ได้แก่ การเจรจาต่อรอง ซึ่ง Sorensen and Torfing (2005) เรียกมันว่า “ความเป็นเหตุเป็นผลโดยอาศัยการเจรจา” (Negotiation Rationality) ตามแนวคิดนี้นโยบายสาธารณะถูกสร้างและวางกรอบนิยามปัญหาใหม่ (Reframing) ซ้ำแล้วซ้ำเล่าโดยผ่านการเจรจาต่อรองระหว่างตัวแสดงนโยบายที่พึ่งพาซึ่งกันและกันในเครือข่าย มีการสร้างกฎกติกาขึ้นมาเอง และต่อรองโดยอาศัยทรัพยากรของแต่ละฝ่ายในการเจรจาต่อรองกันนี้ อาจมีวิธีการที่ขัดแย้งกัน การใช้เหตุผลแบบพื้นฐาน หรือแบบขั้นตอนแนวทางปฏิบัติ หรือแบบกฎเกณฑ์ประเพณีที่เคยทำกันมาก็ได้ การที่ปัญหาเชิงนโยบายจะถูกให้คำจำกัดความ ถูกนำมาถกเถียงหรือได้รับการตอบสนองย่อมขึ้นกับข้อตกลงที่มาจากการเจรจาต่อรองระหว่างตัวแสดงที่เข้ามาอยู่ในเครือข่าย การตัดสินใจที่เกิดขึ้นไม่ได้ถูกบังคับตามกฎหมายให้ต้องทำตามข้อตกลงที่วางไว้ (ตามรูปแบบการจัดการปกครองแบบรัฐเป็นต้นนำ) หรือไม่ได้มาจากเครื่องมือนโยบายประเภทสร้างแรงจูงใจที่ทางเศรษฐศาสตร์สร้างขึ้น (ที่ใช้กันในการจัดการปกครองโดยตลอดเป็นต้นนำ) หรือต้องทำตามเพราะเป็นประเพณีและธรรมเนียมปฏิบัติที่เคยทำกันมา เช่น การพูดคุยปรึกษาหารือกันอย่างไม่เป็นทางการในชุมชน (รูปแบบการจัดการปกครองโดยภาคประชาสังคม) หากแต่อาศัยความไว้วางใจ (Trust) ที่ทำให้ผู้เล่นทุกฝ่ายต้องทำในส่วนของตน และรู้สึกผูกพันที่จะต้องช่วยกันผลักดันให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ให้ได้ จากมุมมองนี้จะเห็นได้ว่าเครือข่ายการจัดการปกครองได้ข้ามผ่านรัฐ ตลาด และภาคประชาสังคมไปแล้ว นักวิชาการอย่างเช่น Sorensen and Torfing จึงได้พยายามอธิบายให้เห็นว่า เครือข่ายการจัดการปกครองเป็นส่วนย่อยของกลไกการจัดการปกครองในภาพใหญ่ และขณะเดียวกันก็เป็นเครือข่ายนโยบายประเภทหนึ่ง ในแง่นี้ เครือข่ายการจัดการปกครองจึงหมายถึง

1) เครือข่ายนโยบายที่ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดงที่เข้ามามีส่วนร่วมในเครือข่าย มีลักษณะเป็นแนวนอน แต่ละตัวแสดงที่เข้ามามีสถานะที่เป็นอิสระ และสามารถประกอบกิจกรรมในเครือข่ายอย่างอิสระ แม้จะต้องพึ่งพาซึ่งกันและกันในหมู่ตัวแสดงในเครือข่ายก็ตาม

2) ปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นทำผ่านการเจรจาต่อรอง มีกระบวนการสานเสวนา (Deliberative Process) ในการพูดจาของสมาชิกเครือข่าย เพื่อสร้างความเข้าใจ การเรียนรู้และการกระทำร่วมกันอันนำมาซึ่งความไว้วางใจ และรู้สึกผูกพันต่อเครือข่าย และเป็นฐานนำไปสู่การตัดสินใจแบบประนีประนอมและสมานฉันท์

3) การเจรจาต่อรองเกิดขึ้นภายใต้กรอบกติกาตามกฎหมาย และตามธรรมเนียมประเพณีที่เคยปฏิบัติ ตามการรับรู้เข้าใจ และตามจินตนาการ แต่ไม่จำเป็นต้องอยู่ในบรรยากาศที่กลมเกลียว เห็นสอดคล้องกันตลอดเวลา

4) มีลักษณะของการกำกับดูแลตนเอง (Self-Regulating) กล่าวคือ มีการสร้างกรอบกติกาของตนเอง ขึ้นมาในกลุ่ม กรอบกติกานี้ทำขึ้นโดยดูจากความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม มีการพิจารณาถึงทรัพยากร ศักยภาพของกลุ่ม ที่มีได้จำกัดอยู่ที่กฏกติกาของการจัดการปกครองที่รัฐหรือตลาดเป็นตัวนำ การสร้างกติกา ของตนเองขึ้นมาี้มีความจำเป็นเพื่อให้เครือข่ายสามารถเปลี่ยนผ่านจากการมีความสัมพันธ์แนวตั้งมาเป็นแนวนอน

5) มีวัตถุประสงค์ไปสู่เป้าหมายเพื่อสาธารณะภายในนโยบายด้านนั้น ๆ เครือข่ายที่มีได้มุ่งไปสู่เป้าหมายเพื่อสาธารณะ (เช่น ทำเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มตนเท่านั้น) ไม่อาจนับเป็นเครือข่ายการจัดการปกครอง

ด้วยเหตุนี้เอง เครือข่ายการจัดการปกครองจึงมีประโยชน์ในมุมมองของนโยบายสาธารณะ ดังนี้

- มันช่วยระบุประเด็นปัญหาใหม่ ๆ และช่วยหาทางตอบสนองต่อปัญหาดังกล่าวในลักษณะที่ยืดหยุ่นและมีความเป็นไปได้

- ทำให้กระบวนการตัดสินใจเป็นไปอย่างมีคุณภาพ เนื่องจากได้สร้างวิธีการและแนวทางในการหาข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นที่ผ่านการถกเถียงรอบด้าน และมีการประเมินตรวจสอบโดยสมาชิกเครือข่ายกลุ่มต่าง ๆ

- เป็นการสร้างพื้นฐานที่นำไปสู่การสร้างความสมานฉันท์ หรืออย่างน้อยก็ช่วยทำให้มีการจัดการกับความขัดแย้ง

- ทำให้เกิดความรับผิดชอบร่วมกันสำหรับนโยบายใหม่ ๆ และลดการต่อต้านในขั้นนำไปปฏิบัติ⁹

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จำสืบทำรวจตรีสุเทพ มุสิมุล¹⁰ ศึกษาผลการดำเนินงานด้านการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระนอง ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีมุมมองต่อผลการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจ

⁹ พัชรี สิริโรส, *การมีส่วนร่วมของประชาชน* (กรุงเทพฯ : มูลนิธิปริณญาโทนักบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546), 15-20.

¹⁰ สุเทพ มุสิมุล, “ผลการดำเนินงานด้านการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระนอง,” (ปัญหาพิเศษปริณญามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารงานทั่วไป วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2556), บทคัดย่อ.

ถูกรบกวน โดยภาพรวมพบว่า มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านความเชื่อมั่นต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รองลงมา คือ ด้านความศรัทธาต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผลการเปรียบเทียบมุมมองของประชาชนที่มีต่อผลการดำเนินงานด้านการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรปากน้ำ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือน ต่างกันมีมุมมองต่อผลการดำเนินงานด้านการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรปากน้ำไม่แตกต่างกันส่วนประชาชนที่มีอาชีพและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกันมีมุมมองต่อผลการดำเนินงานด้านการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรปากน้ำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

สิทธิพร เขาคูน¹¹ ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติในพื้นที่เขตเมืองพัทยา ผลการศึกษาพบว่า บริบท รูปแบบ ลักษณะและประเภทของอาชญากรรมข้ามชาติในเขตพื้นที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี โดยรวมแล้ว การกระทำผิด ทุกประเภทเป็นการกระทำร่วมกันระหว่างชาวไทยและชาวต่างชาติ การกระทำผิดมีอยู่หลายประเภท แต่ที่พบเป็นส่วนมากมี 6 อย่าง คือ 1) การค้ามนุษย์-หญิงขายบริการ 2) การฟอกเงิน 3) การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย 4) การลักลอบค้ายาเสพติด 5) การปลอมแปลงเอกสาร 6) อาชญากรรมเศรษฐกิจและคอมพิวเตอร์ ส่วนประกอบอาชญากรรมอื่น ๆ มีอยู่บ้างแต่ไม่มาก เช่น การค้าอาวุธและการก่อการร้ายข้ามชาติ ปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติในพื้นที่เขตเมืองพัทยา สาเหตุสำคัญมาจากความไม่ชัดเจนของนโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จึงพบว่าเจ้าหน้าที่ภาครัฐในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติในพื้นที่เขตเมืองพัทยามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับต่ำส่วนแนวทางแก้ไขนั้น รัฐจะต้องกำหนดนโยบายอย่างชัดเจนทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นออกกฎหมายให้สอดคล้องกับสถานการณ์และเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

พันตำรวจโทปรีชา สาวม่วง¹² ศึกษาการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของผู้นำชุมชนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในเขตท่าวังผา จังหวัดน่าน ผลการศึกษาพบว่า 1. ผู้นำชุมชนที่เป็นกลุ่ม

¹¹ สิทธิพร เขาคูน, “ปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติในพื้นที่เขตเมืองพัทยา,” (ปัญหาพิเศษปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาการจัดการภาครัฐและเอกชน วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2553), บทคัดย่อ.

¹² ปรีชา สาวม่วง, “การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของผู้นำชุมชนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในเขตท่าวังผา จังหวัดน่าน,” (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2553), บทคัดย่อ.

ตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุว่าเมื่อพบการกระทำความผิดเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมจะให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่อย่างเต็มที่โดยคิดว่าเป็นหน้าที่ส่วนหนึ่งที่จะต้องปฏิบัติทั้งที่ส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการประสบภัยจากโจรผู้ร้าย การให้ความร่วมมือของผู้นำชุมชนเพื่อเป็นการป้องกันภัยจากโจรผู้ร้ายส่วนใหญ่ระบุว่าได้มีการปฏิบัติในจำนวน 5 ประเด็น ได้แก่ การจัดเวรยาม การตั้งกฎกติกาของหมู่บ้าน การไกล่เกลี่ย ประนีประนอมข้อพิพาท การควบคุมบุคคลกลุ่มเสี่ยงและการแจ้งเบาะแสของคนร้าย สำหรับประชาชนในหมู่บ้านส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการประสบภัยจากโจรผู้ร้าย ผู้นำชุมชนมีความวิตกกังวลบ้างเล็กน้อยเกี่ยวกับการประสบภัยจากโจรผู้ร้ายประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน 2. ในด้านทัศนคติของผู้นำชุมชนที่มีต่อการป้องกันอาชญากรรม พบว่า ผู้นำชุมชนให้ความสนใจเป็นอย่างมากต่อข่าวสารที่เกี่ยวกับการเกิดอาชญากรรมและการป้องกันปราบปรามและมีความมั่นใจบ้างต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามของเจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่จะมีความมั่นใจเป็นอย่างมากถ้าหากเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีกับผู้นำชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและพบว่าผู้นำชุมชนส่วนใหญ่ได้ร่วมกับประชาชนจัดตั้งเวรยามเพื่อเป็นการป้องกันโจรผู้ร้ายในชุมชน 3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความร่วมมือของผู้นำชุมชน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน ภูมิลำเนาเดิม ศาสนา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ที่อยู่อาศัยในเขตและนอกเขตเทศบาลตำบลวังผา ระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งปัจจุบัน การมีประสบการณ์ในการอบรมหรือเข้าร่วมกิจกรรม การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับอาชญากรรม มีความสัมพันธ์ในการอบรมหรือเข้าร่วมกิจกรรม การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับอาชญากรรม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01 กับความร่วมมือของผู้นำชุมชนในการป้องกันอาชญากรรมเกือบทุกประเด็นจาก 11 ประเด็น ยกเว้น 3 ประเด็น คือ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนาเดิม และเขตที่อยู่อาศัยไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่อย่างใด 4. ปัญหา อุปสรรคในด้านความร่วมมือของผู้นำชุมชนในการป้องกันอาชญากรรม พบว่า ผู้นำชุมชนได้ให้ความร่วมมือกับภาคราชการในกิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมน้อยกว่าเท่าที่ควร เช่น การให้ความร่วมมือในการตรวจค้นหรือตรวจยึด การอบรมให้ความรู้ในการป้องกันอาชญากรรม การช่วยระงับเหตุหรือจับกุม การเป็นพยานและการแจ้งเหตุคนร้ายกำลังทำความผิด เหตุผลที่ผู้นำให้ความร่วมมือน้อยจะเป็นเพราะการปฏิบัติดังกล่าวมีความเสี่ยงต่ออันตรายสูงหรือเป็นการปฏิบัติที่มีความยุ่งยาก

พันตำรวจโทบรรจงศักดิ์ ภูทะวัง¹³ ศึกษาแผนงานการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมในเขตสถานที่ท่องเที่ยวอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า การนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและภาคสนามมาวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่ตามความสำคัญพบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบแผนงานการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมในเขตสถานที่ท่องเที่ยว เนื่องจากมีหน้าที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่แต่ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่ยังไม่ทราบ เนื่องจากขาดการประชาสัมพันธ์จากฝ่ายเจ้าหน้าที่ตำรวจการปฏิบัติตามแผนงานการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมในเขตสถานที่ท่องเที่ยวอำเภอสหัสขันธ์ ได้ก่อให้เกิดโครงการเพิ่มขึ้น 2 โครงการ คือ โครงการจัดตั้งศูนย์บริการและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินแก่นักท่องเที่ยวและโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการรักษาความปลอดภัยและให้บริการแก่นักท่องเที่ยว โดยให้ความชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ซึ่งแต่เดิมเป็นการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจแต่เพียงฝ่ายเดียว โดยสรุป จากการปฏิบัติตามแผนงานการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมในเขตสถานที่ท่องเที่ยวอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ถึงแม้ว่าในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาจะมีคดีอาญาเกิดขึ้นแต่ประชาชนส่วนใหญ่ยังมีความพึงพอใจในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

จากผลการศึกษาข้างต้นสามารถสรุปแนวทางเลือกเชิงนโยบายในการป้องกันอาชญากรรม ได้ดังนี้คือ การบังคับใช้กฎหมาย

ดาบตำรวจวิเศษ วงศ์สืบ¹⁴ ศึกษาการปรับระบบงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ ผลการศึกษาพบว่า การศึกษาในกรณีงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ปรับระบบงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจภูธรจัดห้วงชัยภูมิให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นำไปสู่ความสำเร็จของหน่วยงานหรือองค์กรเป็นที่ยอมรับและไว้วางใจของประชาชนโดยทั่วไป แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและสามารถนำมาปรับประยุกต์ใช้ในระบบงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ คือ ทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย ทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ ทฤษฎีควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน ทฤษฎีหน้าต่างแตก และยังมีกลุ่มทฤษฎีใหญ่ ๆ อีก 2 กลุ่ม คือกลุ่มทฤษฎีการลดโอกาสในการกระทำผิดของคนร้าย กลุ่มทฤษฎีการควบคุมทางสังคม

¹³ บรรจงศักดิ์ ภูทะวัง, “แผนงานการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมในเขตสถานที่ท่องเที่ยวอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์,” (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552), บทคัดย่อ.

¹⁴ วิเศษ วงศ์สืบ, “การปรับระบบงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ,” (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2553), บทคัดย่อ.

แบบไม่เป็นทางการซึ่งแนวคิดและทฤษฎีทั้งหมดที่กล่าวมานี้สามารถนำมาปรับประยุกต์ใช้ในระบบงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรมร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสบผลสำเร็จนำไปสู่การพัฒนาของระบบงานเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าทันต่อเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การปรับระบบงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นที่ต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน เพราะส่งผลกระทบต่อสวัสดิภาพความเป็นอยู่ตลอดจนการดำรงชีวิตประจำวันของประชาชนชาวจังหวัดชัยภูมิ ผลของการศึกษาที่ผ่านมาพบว่ามีปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิสามารถแบ่งออกได้ 2 ด้าน คือ 1. ปัญหาทางด้านภายในองค์กร เช่น ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ด้านระบบงานหรือการบริหารจัดการ 2. ปัญหาทางด้านภายนอกองค์กร ได้แก่ ปัญหาในเรื่องของความเป็นอิสระในการบริหารงานของระบบงานดังกล่าว เพราะถูกแทรกแซงจากนักการเมือง กลุ่มผู้มีอิทธิพลหรือกลุ่มผู้สูญเสียผลประโยชน์ จนถูกมองว่าไม่มีความเป็นกลางจากภาคประชาชนและปัญหาที่มีความสำคัญอีกปัญหาหนึ่งคือ การขาดความเชื่อมั่นศรัทธา การยอมรับ การให้ความร่วมมือ การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของประชาชน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพื่อความสงบสุขและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนสืบไป

ร้อยตำรวจโทอนุวรรต ษ์อนทอง¹⁵ ศึกษาการเสริมสร้างความร่วมมือในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชน ตำบลสระใคร อำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพความร่วมมือในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชน ตำบลสระใคร อำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 370 คน ได้จากสุ่มตัวอย่างแบบกระจายโดยกำหนดสัดส่วน ตามสัดส่วนประชากรในแต่ละพื้นที่หมู่บ้าน เพื่อทำการศึกษาปัจจัยด้านต่าง ๆ ใน 3 ด้าน ได้แก่ ลักษณะพื้นฐานของประชาชน การรับรู้ข่าวสารและมาตรการในการป้องกันอาชญากรรม และประสบการณ์ในการได้รับผลร้ายจากอาชญากรรม ซึ่งส่งผลต่อสภาพความร่วมมือในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชนในด้านต่าง ๆ คือ การให้ความสำคัญในการป้องกันตนเองจากภัยอาชญากรรม การช่วยสอดส่องดูแลชีวิตและทรัพย์สินของบุคคลรอบข้างให้พ้นจากภัยอาชญากรรม การให้ข้อมูลข่าวสาร หรือเบาะแสเกี่ยวกับอาชญากรรม แก่ตำรวจหรือบุคคลรอบข้าง และการเข้าร่วมช่วยเหลือหรือสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ในการป้องกันอาชญากรรม ซึ่งพบว่า

¹⁵ อนุวรรต ษ์อนทอง, “การเสริมสร้างความร่วมมือในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชน ตำบลสระใคร อำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2551), บทคัดย่อ.

1. สภาพความร่วมมือในการป้องกันอาชญากรรมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
2. ด้านการให้ความสำคัญและป้องกันตนเองจากภัยอาชญากรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
3. ด้านการช่วยเหลือสอดส่องดูแลชีวิตและทรัพย์สินของบุคคลรอบข้างให้พ้นจากภัยอาชญากรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
4. ด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร หรือเบาะแสเกี่ยวกับอาชญากรรมแก่ตำรวจหรือบุคคลรอบข้าง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง
5. ด้านการเข้าร่วม ช่วยเหลือสนับสนุนกิจกรรมต่างๆในการป้องกันอาชญากรรมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

ระยะที่ 2 กำหนดแนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชน ตำบลสระใคร อำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย โดยการระดมสมองของประชากรเป้าหมาย ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจงจำนวน 18 คน ใน 4 ด้าน คือ ด้านการให้ความสำคัญและการป้องกันตนเองจากภัยอาชญากรรม ด้านการช่วยเหลือสอดส่องดูแลชีวิตและทรัพย์สินของบุคคลรอบข้างให้พ้นจากภัยอาชญากรรม ด้านการให้ข้อมูลข่าวสารหรือเบาะแสเกี่ยวกับอาชญากรรมแก่ตำรวจหรือบุคคลรอบข้าง และด้านการเข้าร่วมช่วยเหลือ หรือสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ในการป้องกันอาชญากรรม ผลการศึกษาพบว่า ได้โครงการในการพัฒนาความร่วมมือในการป้องกันอาชญากรรมทั้งสิ้น 7 โครงการ ได้แก่ โครงการจัดทำรายการข่าวอาชญากรรมตามหอกระจายข่าวชุมชน โครงการตำรวจพบประชาชน โครงการจัดทำสื่อคู่มือการป้องกันอาชญากรรม โครงการเพื่อนบ้านเตือนภัย โครงการสายตรวจประชาชน โครงการฝึกอบรมตำรวจชุมชนหรือตำรวจบ้าน และโครงการระดมทุนสนับสนุนกิจกรรมในการป้องกันอาชญากรรม

ระยะที่ 3 เป็นการประเมินแนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชน ตำบลสระใคร อำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย โดยนำโครงการที่ได้จากการศึกษาในระยะที่ 2 จำนวน 7 โครงการ พร้อมข้อมูลสภาพความร่วมมือในการป้องกันอาชญากรรมและบริบททางสังคมที่สำคัญ เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม จำนวน 5 คน ทำการประเมินความเหมาะสมใน 3 ด้าน ได้แก่ ความเป็นไปได้ ความคุ้มค่า และความสอดคล้องกับบริบททางสังคม พบว่า ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ดาบตำรวจสมปอง บุญเต็ม¹⁶ ศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายเดือน พบว่า ด้านการป้องกันอาชญากรรม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติงานสูงสุด คือ มีการติดตั้งไฟส่องสว่างแก่จุดที่มีความเสี่ยงต่อการถูกโจรกรรมหรือจุดเสี่ยงที่อาจเกิดอาชญากรรมด้านการปราบปรามอาชญากรรม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติงานสูงสุด คือ เมื่อเกิดอุบัติเหตุข้าราชการตำรวจสามารถบูรณาการ การทำงานกับฝ่ายอื่นเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเร่งด่วนเบื้องต้นได้เป็นอย่างดี และด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติงานสูงสุด คือ มีการปราบปรามตรวจค้นจุดเสี่ยงในการขนย้ายยาเสพติดให้โทษ

2. แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ มีดังนี้ ด้านการป้องกันอาชญากรรม ควรมีการวางแผนการดำเนินงานโดยการรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์ในการออกปฏิบัติงานด้านป้องกันอาชญากรรม การส่งเสริมปลูกจิตสำนึกให้ข้าราชการตำรวจปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานและเป็นแบบอย่างที่ดี การหาข้อมูล การบูรณาการร่วมกันกับผู้นำชุมชนและการปฏิบัติการมวลชนสัมพันธ์ ด้านการปราบปรามอาชญากรรม ควรเสริมสร้างให้ชุมชนมีแรงจูงใจให้ประชาชนที่จะแจ้งเบาะแสความเชื่อมั่นในความปลอดภัย เมื่อให้ข้อมูลแก่ตำรวจแล้ว ชักซ้อมแผนการปราบปรามอาชญากรรมในทุก ๆ รูปแบบอย่างสม่ำเสมอตลอดจนการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับ อาวุธ เครื่องมือและยานพาหนะในการปฏิบัติการให้มีความพร้อมอยู่เสมอ และด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ ควรเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในเบื้องต้นก่อนที่จะดำเนินการส่งต่อหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการบำบัดฟื้นฟู ส่งเสริมให้มีชุดเฉพาะกิจที่มีประสิทธิภาพ เพื่อใช้ในการลงพื้นที่ในการสร้างมวลชนสัมพันธ์ มีการตั้งจุดตรวจค้นยาเสพติดอย่างเข้มงวด รวมทั้งมีการสร้างแกนนำเยาวชนด้านยาเสพติดและการติดตามเยาวชนที่ออกจากสถานคุมขัง เพื่อไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีก

¹⁶ สมปอง บุญเต็ม, “แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ,” (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารการพัฒนาท้องถิ่น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2555), บทคัดย่อ.

จากผลการศึกษาข้างต้นสามารถสรุปแนวทางเลือกเชิงนโยบายในการป้องกันอาชญากรรม ได้ดังนี้คือ จัดหาพัฒนาอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ยานพาหนะ เครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัยอย่างมีประสิทธิภาพ เข้ามาใช้ในการสืบสวนปราบปรามอาชญากรรม

พันตำรวจตรี อรรถศาสตร์ พิลาคเน¹⁷ ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชนในพื้นที่อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของกลุ่มประชาชนทั่วไป ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการป้องกันตนเองและทรัพย์สินให้พ้นภัยอาชญากรรม อยู่ในระดับมาก แต่ด้านการเข้าร่วม ช่วยเหลือ สนับสนุนต่อกิจกรรมการป้องกันอาชญากรรม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายด้าน

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมกลุ่มประชาชนทั่วไปในภาพรวม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา การมีตำแหน่งในหมู่บ้านหรือชุมชน และรายได้ต่อเดือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปัจจัยด้าน เพศ สถานภาพการสมรส อาชีพและจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของกลุ่มกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ในภาพรวม ได้แก่ อายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปัจจัยด้าน เพศ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3.แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชน คือ การส่งเสริมบทบาทของประชาชนให้มีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการป้องกันอาชญากรรม โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการป้องกันอาชญากรรมขึ้นในแต่ละตำบล เพื่อทำการศึกษา วิเคราะห์ กำหนดแนวทางในการป้องกันอาชญากรรม และการประเมินผล โดยใช้ทรัพยากรและบุคลากรจากทุกภาคส่วนที่มีอยู่ในแต่ละตำบลมาบูรณาการร่วมกันในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันอาชญากรรม ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจควรเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนร่วมกับประชาชนให้มากขึ้น มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ ในท้องถิ่นเพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมและการแจ้งข้อมูลข่าวสารอาชญากรรม และมีการจัดการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมแก่ประชาชนในแต่ละตำบล

¹⁷ อรรถศาสตร์ พิลาคเน, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชนในพื้นที่อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขา ยุทธศาสตร์การพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2551), บทคัดย่อ.

พันตำรวจโท ชัยวัฒน์ สลักคำ¹⁸ ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันปัญหาอาชญากรรม กรณีศึกษา : สถานีตำรวจภูธรสามโคก จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า ในขั้นก่อนกระทำผิดสถานีตำรวจภูธรสามโคกได้มีการดำเนินกิจกรรม/โครงการที่เป็นการริเริ่ม ชักนำ ผลักดัน กระตุ้น เชิญชวนให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาอาชญากรรมและต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันการเกิดอาชญากรรมในพื้นที่ ได้แก่ โครงการจัดตั้งกลุ่มสมาชิกเตือนภัยและแจ้งข่าวอาชญากรรม โครงการสายตรวจประชาชน การให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรม และการเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบของคณะกรรมการ ได้แก่ การจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจสถานีตำรวจภูธรสามโคก เรียกโดยย่อว่า “ กต.ตร.สภ.สามโคก ” เป็นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและองค์กรต่างๆ ในรูปแบบของคณะกรรมการที่มาจากภาคส่วนในพื้นที่ ในส่วนของประชาชนที่ตระหนักถึงปัญหาอาชญากรรมได้เข้ามามีส่วนร่วมโดยการติดตามข้อมูลข่าวสารการเกิดอาชญากรรม และมีส่วนร่วมในการป้องกันตนเองและบุคคลในครอบครัวโดยการสำรวจ ดูแลความเรียบร้อยของที่อยู่อาศัย ทรัพย์สิน มีการติดตั้งกล้องวงจรปิด เข้าร่วมรับการอบรมให้ความรู้ในการป้องกันอาชญากรรมที่ทางสถานีตำรวจภูธรสามโคกจัดให้มีขึ้น รวมถึงการมีส่วนร่วมในการแจ้งเบาะแส ข้อมูลในการวางแผนป้องกันปัญหาอาชญากรรม และร่วมออกตรวจตราพื้นที่กับสายตรวจเพื่อสอดส่องดูแลความปลอดภัยภายในชุมชน สำหรับในขั้นหลังกระทำผิด พบว่าการมีส่วนร่วมจะเป็นลักษณะของ การแจ้งเหตุที่ตนเองประสบให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบ เข้าร่วมเป็นพยานในการชี้ตัวผู้กระทำผิด หรือชี้เบาะแสผู้กระทำผิด และร่วมให้ข้อมูลจากกล้องวงจรปิดในพื้นที่ที่เกิดเหตุ สำหรับปัญหาอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรสามโคก จังหวัดปทุมธานี พบว่า มี 4 ด้าน คือ 1. ปัญหาด้านการให้ข้อมูล 2. ปัญหาด้านการให้ความสำคัญและการป้องกันตนเองจากภัยอาชญากรรม 3. ปัญหาด้านบุคลากรและงบประมาณ และ 4. ปัญหาในด้านการให้การเข้าร่วม หรือสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ในการป้องกันอาชญากรรม

¹⁸ ชัยวัฒน์ สลักคำ, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันปัญหาอาชญากรรม กรณีศึกษา : สถานีตำรวจภูธรสามโคก จังหวัดปทุมธานี,” (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหาร สาขาการเมืองการปกครอง สำหรับนักบริหาร คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2557), บทคัดย่อ.

ร้อยตำรวจเอกหญิง ศิริพร ลือวิภาสกุล¹⁹ ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตความรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า 1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตความรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับปานกลาง 2. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม คือ เพศ อายุ และรายได้ของหัวหน้าครัวเรือน ปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม คือ อาชีพ ระดับการศึกษา เขตที่อยู่อาศัย ระยะเวลาที่พักอาศัยอยู่ในชุมชนและการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับอาชญากรรม 3. ทศนคติตำรวจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจในเขตรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิศิษฐ์ มะอักษร²⁰ ศึกษาการพัฒนาบทบาทของตำรวจในการป้องกันอาชญากรรมเพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 35-39 ปี ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 10,001-15,000 บาท เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวน ผ่านการศึกษาฝึกอบรมเพิ่มเติมและมีประสบการณ์การทำงานด้านการป้องกันอาชญากรรม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการปฏิบัติงานในบทบาทการเผยแพร่ข่าวสารและการทำงานร่วมกับชุมชนระดับปานกลาง โดยมีการทำงานด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีกับประชาชนมากที่สุด ในส่วนปัญหาอุปสรรคในการบริหารแก่ประชาชนพบว่า มีปัญหาอุปสรรคด้านการขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์มากที่สุด ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อแนวทางการพัฒนาบทบาทในการป้องกันอาชญากรรมว่า งานด้านการพัฒนาระบบสายตรวจ งานป้องกันอาชญากรรมตามประเภทความผิด และงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีผลมากที่สุด เป็นระบบงานที่สำคัญและมีการพัฒนาอย่างมาก และยังพบว่า บทบาทการให้ข้อมูลข่าวสารและการทำงานร่วมกับ

¹⁹ ศิริพร ลือวิภาสกุล, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตความรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครปฐม, 2545), บทคัดย่อ.

²⁰ วิศิษฐ์ มะอักษร, “การพัฒนาบทบาทของตำรวจในการป้องกันอาชญากรรมเพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550), บทคัดย่อ.

ชุมชนและปัญหาอุปสรรคในการให้บริการแก่ประชาชนมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของตำรวจในการพัฒนาบทบาทการป้องกันอาชญากรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ .001 ($P=.000$)

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา ควรส่งเสริมให้ตำรวจมีบทบาทในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับภารกิจ ความก้าวหน้าในการดำเนินงาน การให้ความรู้ การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความร่วมมือกับชุมชนและประชาชน การพัฒนาศักยภาพตำรวจและทีมงานตำรวจที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย การพัฒนาระบบสายตรวจ และขยายงานตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ และควรมีการศึกษาต่อไปเกี่ยวกับรูปแบบการทำงานตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ การดำเนินงานป้องกันอาชญากรรมที่มีลักษณะเฉพาะ และทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทของตำรวจ โดยเฉพาะในงานด้านสายตรวจ และงานตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์

จากผลการศึกษาข้างต้นสามารถสรุปแนวทางเลือกเชิงนโยบายในการป้องกันอาชญากรรม ได้ดังนี้คือ สร้างเครือข่ายกับชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม

ตารางที่ 2.2 จากการทบทวนวรรณกรรมสามารถสรุปผลได้ดังนี้

ชื่อผู้เขียน	แนวทางเลือกเชิงนโยบายในการป้องกันอาชญากรรม		
	การบังคับใช้กฎหมาย	บริหารจัดการทรัพยากร	ความร่วมมือของตำรวจกับประชาชน
1. ดาบตำรวจวิเศษ วงศ์สืบ	✓	✓	✓
2. พ.ต.ท. อรรถศาสตร์ พิลาเคน			✓
3. พ.ต.ท. ชัยวัฒน์ สลักคำ			✓
4. ร.ต.อ.หญิง ศิริพร ลือวิภาสกุล			✓
5. ร.ต.ท.อนุวรรต ค้อนทอง	✓	✓	✓
6. จ.ส.ต.สุเทพ มุสิมุล	✓		
7. วิศิษฐ์ มะอักษร			✓
8. สิทธิพร เขาอู่	✓		✓
9. ดาบตำรวจสมปอง บุญเต็ม	✓	✓	
10. พ.ต.ท.ปรีชา สาวม่วง	✓		✓
11. พ.ต.ท.บรรจงศักดิ์ ภูทะวัง	✓		✓

บทที่ 3

ประเด็นปัญหาในเชิงนโยบายและทางเลือกเชิงนโยบาย

การศึกษาเรื่อง “การป้องกันอาชญากรรมและการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางเลือกเชิงนโยบายในการป้องกันอาชญากรรมและการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา เพื่อเสนอทางเลือกเชิงนโยบายในการใช้มาตรการในการป้องกันอาชญากรรมและการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยาและเพื่อพัฒนามาตรการในการป้องกันอาชญากรรมและการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา การศึกษาครั้งนี้ได้เสนอทางเลือกเชิงนโยบายของการศึกษา ดังนี้

3.1 ประเด็นปัญหาในเชิงนโยบาย

3.2 ทางเลือกนโยบาย

3.1 ประเด็นปัญหาในเชิงนโยบาย

ปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่เกาะเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยาพิจารณาแล้วมีสาเหตุเกิดจาก 3 มุมมองที่เกิดขึ้น คือ

1. ปัญหาเกิดจากการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันอาชญากรรม คือ การบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อเป็นการป้องปรามอาชญากรรมทำให้คนในสังคมมีความเกรงกลัวต่อกฎหมายและบทลงโทษเป็นสำคัญ ทำให้ตัดมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิด ในการบังคับใช้กฎหมายเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจและการกระจายกำลังตำรวจให้ครอบคลุมทั้งพื้นที่ความรับผิดชอบและนำกฎหมายอาญาและพ.ร.บ.ต่าง ๆ มาบังคับใช้

2. ปัญหาการบริหารจัดการทรัพยากรในการป้องกันอาชญากรรม คือ การขาดอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ไม่เพียงพอ เช่น เครื่องมือสื่อสาร อาวุธปืน รถจักรยานยนต์ รถยนต์ และกำลังพลมีน้อย ทำให้การป้องกันอาชญากรรมเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ

3. ปัญหาความร่วมมือระหว่างตำรวจกับประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม คือ การขาดการสนับสนุนจากประชาชนและผู้เกี่ยวข้องในภาคธุรกิจท่องเที่ยวในการป้องกันอาชญากรรม ทำให้การปฏิบัติงานของตำรวจเป็นไปได้อย่างล่าช้าและแก้ไขปัญหาได้ไม่ต้องจุดเท่าที่ควร

3.2 ทางเลือกนโยบาย

ทางเลือกที่ (1) การบังคับใช้กฎหมาย คือ การมุ่งเน้นเกี่ยวกับการปรากฏตัวของตำรวจและการกระจายกำลังตำรวจให้ครอบคลุมทั้งชุมชน โดยมีสายตรวจเพื่อตรวจท้องที่ชุมชนนั้น ๆ ทั้งนี้ก่อให้เกิดผลในการยับยั้งผู้ที่มีแนวโน้มจะประกอบอาชญากรรมและช่วยป้องกันอาชญากรรม โดยลดช่องโอกาสสำหรับผู้ตั้งใจจะกระทำความผิดกฎหมายและการปรากฏตัวของตำรวจย่อมมีผลในการยับยั้งผู้ที่มีแนวโน้มในการก่ออาชญากรรม เพราะเกรงกลัวการจับกุม

สำหรับการบังคับใช้กฎหมายในหน้าที่ของตำรวจที่มีประสิทธิภาพควรประกอบด้วยแนวทาง ดังนี้

- ความแน่นอน กฎหมายที่ใช้บังคับคนในสังคมจะต้องมีบทลงโทษที่มีความแน่นอน หากกระทำผิดในลักษณะคดีประเภทเดียวกันจะต้องได้รับการลงโทษอย่างแน่นอน
- ความเสมอภาค กฎหมายที่ใช้บังคับจะต้องใช้บังคับกับทุกคนในสังคมอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการเลือกปฏิบัติระหว่างคนรวยกับคนจน หรือคนที่มีอำนาจกับคนที่ด้อยโอกาสทางสังคม
- ความรวดเร็ว กฎหมายที่ใช้บังคับจะต้องมีบทลงโทษคนกระทำผิดที่มีความรวดเร็ว เพื่อเป็นการป้องปรามและข่มขวัญยับยั้งคนในสังคมที่คิดจะกระทำความผิดให้เกิดความเกรงกลัวไม่ต้องการประกอบอาชญากรรม
- บทลงโทษที่เหมาะสม กฎหมายที่ใช้บังคับในการลงโทษผู้กระทำผิดจะต้องมีบทลงโทษที่เหมาะสมกับความผิดไม่น้อยเกินไปเพราะจะทำให้คนในสังคมที่คิดจะกระทำผิดไม่เกิดความเกรงกลัวต่อโทษ ในขณะที่เดียวกันโทษที่ได้รับจะต้องไม่มีความรุนแรงมากเกินไป เพราะอาจทำให้ผู้กระทำความผิดบางรายอาจต้องการเสี่ยงในการกระทำผิด เพราะอาจได้รับประโยชน์ที่คุ้มค่าจากการประกอบอาชญากรรม นอกจากนี้ บทลงโทษผู้กระทำผิดที่มีความรุนแรงมากเกินไป อาจเป็นช่องทางในการกลั่นแกล้งบุคคลผู้บริสุทธิ์ให้ต้องตกเป็นอาชญากรทั้งที่ไม่ได้ทำผิด

การบังคับใช้กฎหมายนี้ได้เน้นหนักไปที่การใช้เจ้าหน้าที่ตำรวจในเครื่องแบบออกตรวจท้องที่ มีการจัดสายตรวจแบบต่าง ๆ และเขตตรวจ เน้นการปรากฏตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อลดช่องโอกาสในการกระทำผิดของคนร้าย มุ่งการเพิ่มประสิทธิภาพเครื่องมือเครื่องใช้พัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการตรวจท้องที่ และหากมีเหตุ อาชญากรรมเกิดขึ้น ต้องรีบสืบสวนจับกุมให้ได้อย่างรวดเร็ว ต้องไม่ให้เป็นเยี่ยงอย่างและคนร้ายไม่กล้ากระทำผิด ซึ่งแนวทางนี้ถือเป็นการดำเนินการลดปัญหาอาชญากรรมโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจเท่านั้น บุคคลหรือหน่วยงานอื่น ๆ หรือแม้กระทั่งคนในชุมชนเอง เป็นเพียงผู้ช่วยให้ข้อมูลหรือมีส่วนร่วมตามที่เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องการเท่านั้น

มาตรการในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในด้านการบังคับใช้กฎหมายของตำรวจควรมีการปฏิบัติหน้าที่สายตรวจ ให้มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมพื้นที่รับผิดชอบและเหมาะสมกับช่วงเวลาแต่ละพื้นที่ จัดให้มีสายตรวจ ดังนี้

- 1) สายตรวจจรดยนต์ (Mobile Patrol)
- 2) สายตรวจรถจักรยานยนต์ (Motorcycle Patrol)
- 3) สายตรวจรถจักรยาน (Bicyclic Patrol)
- 4) สายตรวจเดินเท้า (Foot Patrol)

การจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องจัดบุคคลที่มีความพร้อมในทุกด้าน ทั้งร่างกายและจิตใจ มีสมรรถภาพของร่างกายดี มีวินัยดี มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความรู้ด้านกฎหมายดี เป็นบุคคลที่ผ่านการอบรมหลักสูตรสายตรวจ ต้องมีความสามารถในการขับขี่ยานพาหนะที่เป็นสายตรวจประเภทต่าง ๆ ได้

ทางเลือกที่ (2) การบริหารจัดการทรัพยากรในการป้องกันอาชญากรรม คือ กระบวนการที่ผู้บังคับบัญชาปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของหน่วยงาน โดยอาศัยบุคลากรและทรัพยากรทางการบริหาร การจัดสรรงบประมาณในการจัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ยานพาหนะสำหรับเจ้าหน้าที่ เช่น เครื่องมือประเภท กล้อง CCTV คุณภาพสูงเพื่อติดตามทางแยกสำคัญที่ตรวจจับภาพตอนกลางคืนได้อย่างชัดเจน จัดสรรบุคลากร โดยเฉพาะบุคลากรด้านเทคโนโลยีเพื่อเข้ามาปฏิบัติงาน จัดสวัสดิการ เช่น เบี้ยเลี้ยง เงินเสี่ยงภัย ในเวลาที่ต้องออกตรวจนอกเวลางานปกติในบางครั้ง และสนับสนุนบุคลากรให้มีการฝึกอบรมเพิ่มพูนทักษะในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มาตรการที่ควรเร่งดำเนินการในการป้องกันอาชญากรรมในการบริหารจัดการทรัพยากรมาใช้ในการแก้ไข เมื่อมีการติดตั้งกล้อง CCTV แล้วต้องใช้งบประมาณในการดูแลสูงและต้องจัดบุคลากรผู้เชี่ยวชาญดูแลและเมื่อกำหนด CCTV เกิดความชำรุดเสียหายจะต้องมีงบประมาณในการซ่อมบำรุง จึงทำให้เกิดปัญหาตามมาหลายด้าน ได้แก่

- 1) อัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจ
- 2) เงินและงบประมาณ
- 3) การแก้ไขกฎหมาย
- 4) การอบรมเพิ่มความรู้ความสามารถให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ
- 5) ระยะเวลา
- 6) การเมือง

ทางเลือกที่ (3) การนำความร่วมมือระหว่างตำรวจกับประชาชนมาใช้ในการป้องกัน

อาชญากรรม คือ การแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขอาชญากรรม การจัดสภาพทั่วไปไม่ว่าระดับเมือง ชุมชน หรือในกลุ่มบ้านในลักษณะเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้ง่ายต่อการควบคุมสังเกตตรวจตราโดยไม่ล่วงล้ำสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล มุ่งสนับสนุนส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินของตนเองและบุคคลอื่นให้ปลอดภัยจากอาชญากรรม เป็นวิธีการที่ใช้ประชาชนเป็นแกนนำในการป้องกันอาชญากรรม ในส่วนของตำรวจก็มีบทบาทเป็นฝ่ายวางแผนสนับสนุนและให้คำปรึกษาแก่ชุมชนในการป้องกันอาชญากรรม มีการรณรงค์การแนะนำประชาชนเกี่ยวกับ การรักษาความมั่นคงปลอดภัยในบ้านเรือน และย่านที่อยู่อาศัย เจ้าหน้าที่จะต้องเพียรพยายามชักจูงส่งเสริมประชาชนในละแวกย่านที่อยู่อาศัยได้ตระหนักและมีความเข้าใจ รอบรู้เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยแห่งเคหสถานของตนเองและย่านชุมชนเพื่อนบ้านที่อยู่อาศัยในละแวกเดียวกัน ให้มีความตื่นตัวในการป้องกันภัยจากอาชญากรรมร่วมกัน (Citizen Alert Programmer) เป็นต้นว่าการแนะนำประชาชนสร้างเสริมรั้วบ้านให้มั่นคงแข็งแรงและมีรั้วของบ้าน กวดขันระมัดระวังการเก็บรักษาทรัพย์สินไว้ในที่มิดชิดปลอดภัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพย์สินที่มีค่าเป็นเครื่องประดับ เพชร พลอย ทองรูปพรรณ เมื่อใช้แล้วควรจะเก็บรักษาไว้ในที่ปลอดภัย ไม่ควรจะประมาทวางไว้ในที่สะดุดตาเพื่อหยิบฉวยได้ง่าย และหากมีเงินทองก็ไม่เก็บไว้ในบ้านมากเกินไป ควรจะนำไปเก็บไว้กับธนาคาร ซึ่งนอกจากจะปลอดภัยแล้ว ยังได้ผลประโยชน์จากดอกเบี้ยอีกด้วย การแนะนำประชาชนกวดขันเอาใจใส่ในการปิดเปิดประตูหน้าต่าง ทั้งในเวลาก่อนเข้านอนหรือออกไปทำกิจนอกบ้าน การระมัดระวังการปิดเปิดประตูรับบุคคลแปลกหน้าและหากเจ้าของบ้านอยู่ในฐานะที่จะทำได้ก็สมควรจะแนะนำเจ้าของบ้าน ติดตั้งอุปกรณ์เสริมสร้างกับความมั่นคงแข็งแรงแก่ตัวบ้าน การติดตั้งเครื่องสัญญาณป้องกันหรือเตือนภัยติดไว้กับตัวบ้านหรือในที่ที่เก็บทรัพย์สิน

ตามระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยการส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น และองค์กรมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ พ.ศ.2551 ได้กำหนดรูปแบบมาตรการการมีส่วนร่วมไว้ 2 รูปแบบ คือ

1. เครือข่ายชุมชนลักษณะปฏิบัติการเป็นการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมปฏิบัติกับตำรวจเพื่อป้องกันปราบปรามอาชญากรรม รักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยให้แก่ชุมชนและท้องถิ่น ช่วยเหลือและสนับสนุนการจัดการจราจร รวมถึงการเข้าร่วมในการป้องกันภัยระงับเหตุและช่วยเหลือหรือกู้ภัยจากอุบัติเหตุต่างๆ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ อาสาสมัครตำรวจบ้าน อาสาจราจร

2. เครือข่ายชุมชนลักษณะแนวร่วมเป็นการเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานตำรวจ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ประชาชนทั่วไปที่พักอาศัยใน

เขตพื้นที่ของสถานีตำรวจหรือพื้นที่ใกล้เคียงหรือประกอบอาชีพในพื้นที่สถานีตำรวจ ผู้นำ/กรรมการ
ท้องถิ่น นักเรียน นิสิต นักศึกษา พนักงานรัฐวิสาหกิจที่สมัครพร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรมของตำรวจ
เพื่อป้องกันชุมชน/ท้องถิ่นของตนเองให้ปราศจากอาชญากรรมและยาเสพติด พนักงานรักษาความ
ปลอดภัยเอกชน ผู้ขับขี่ยานยนต์สาธารณะและจักรยานยนต์รับจ้าง ลักษณะการเข้ามามีส่วนร่วม เช่น
ตั้งเครือข่ายเพื่อติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกเพื่อแจ้งข่าวอาชญากรรม การสร้างชุมชนเข้มแข็งและ
ความร่วมมือในลักษณะเพื่อนบ้านเตือนภัย เป็นต้น

บทที่ 4

การวิเคราะห์ทางเลือกในการใช้มาตรการป้องกันอาชญากรรม

จากการศึกษาประเด็นปัญหาและทางเลือกในเชิงนโยบายในการป้องกันอาชญากรรม และการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา โดยการวิจัยเอกสารและสำรวจวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องโดยในส่วนนี้ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ทางเลือกนโยบายจากการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาและการนำเสนอทางเลือกเชิงนโยบายในบทที่ 3 โดยการวิเคราะห์ถึงข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือกมาวิเคราะห์หาแนวทางที่ดีที่สุดในการป้องกันอาชญากรรมและการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยาโดยแบ่งทางเลือกเชิงนโยบาย 3 ทางเลือกคือ

ทางเลือกที่ 1 การบังคับใช้กฎหมาย

ทางเลือกที่ 2 การบริหารจัดการทรัพยากรในการป้องกันอาชญากรรม

ทางเลือกที่ 3 การนำความร่วมมือระหว่างตำรวจกับประชาชนมาใช้ในการป้องกันอาชญากรรมเพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายทางเลือกในการป้องกันอาชญากรรมและการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา ดำเนินการวิเคราะห์หาทางเลือกที่ดีที่สุดจากผลการศึกษาการวิจัยเอกสารทำให้ผู้ศึกษาทราบถึงข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือกในการป้องกันอาชญากรรมและแนวทางเลือกที่เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการป้องกันอาชญากรรมและการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยาเพื่อให้มีประสิทธิภาพต่อไป ผู้ศึกษาจึงใช้หลักในการวิเคราะห์ในประเด็น ดังต่อไปนี้

ทางเลือกที่ 1 การบังคับใช้กฎหมาย

การบังคับใช้กฎหมายเกิดขึ้นตามความเชื่อของสำนักดั้งเดิม (Classical School) ที่มีความเชื่อว่า อาชญากรรมเกิดขึ้นเนื่องจากมนุษย์มีเจตจำนงอิสระ (Free Will) ตัดตัวมาตั้งแต่กำเนิด มนุษย์มักจะทำในสิ่งที่เกิดประโยชน์กับตัวเองมากกว่าโทษที่ได้รับ หากเห็นว่าการกระทำใดมีโทษมากกว่าประโยชน์ที่ได้รับมนุษย์ก็จะเลี่ยงไม่กระทำในสิ่งดังกล่าว และการที่เกิดอาชญากรรมขึ้นเนื่องจากมนุษย์พิจารณาแล้วว่าการประกอบอาชญากรรมเกิดประโยชน์มากกว่าโทษที่จะได้รับต่อไปไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายหรือบทลงโทษ รวมทั้งบทลงโทษที่ได้รับไม่มีความรุนแรงจึงไม่มีความเกรงกลัว

สำหรับการป้องกันอาชญากรรมด้วยวิธีการบังคับใช้กฎหมาย จะเห็นได้ในกระบวนการยุติธรรมที่มีลักษณะเน้นการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม (Crime Control) หากประเทศใดที่นำแนวทางการป้องกันอาชญากรรมวิธีนี้มาใช้ จะมีการกำหนดบทลงโทษทางกฎหมายต่อผู้กระทำผิดที่มีความรุนแรง

การบังคับใช้กฎหมายที่มีความเข้มงวดจะทำให้ปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบัน ลดน้อยลงและนำไปสู่การควบคุมผู้กระทำความผิดของประชาชนในสังคมได้มากขึ้น สำหรับการบังคับใช้กฎหมายในหน้าที่ของตำรวจที่มีประสิทธิภาพควรประกอบด้วยแนวทาง ดังนี้

- ความแน่นอน กฎหมายที่ใช้บังคับคนในสังคมจะต้องมีบทลงโทษที่มีความแน่นอน หากกระทำความผิดในลักษณะคดีประเภทเดียวกันจะต้องได้รับการลงโทษอย่างแน่นอน

- ความเสมอภาค กฎหมายที่ใช้บังคับจะต้องใช้บังคับทุกคนในสังคมอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการเลือกปฏิบัติระหว่างคนรวยกับคนจนหรือคนที่มีอำนาจกับคนที่ด้อยโอกาสทางสังคม

- ความรวดเร็ว กฎหมายที่ใช้บังคับจะต้องมีบทลงโทษคนกระทำความผิดที่มีความรวดเร็ว เพื่อเป็นการป้องปรามและข่มขวัญยับยั้งคนในสังคมที่คิดจะกระทำความผิดให้เกิดความเกรงกลัวไม่ต้องการประกอบอาชญากรรม

- บทลงโทษที่เหมาะสม กฎหมายที่ใช้บังคับในการลงโทษผู้กระทำความผิดจะต้องมีบทลงโทษที่เหมาะสมกับความผิดไม่น้อยเกินไปเพราะจะทำให้คนในสังคมที่คิดจะกระทำความผิดไม่เกิดความเกรงกลัวต่อโทษ ในขณะที่เดียวกันโทษที่ได้รับจะต้องไม่มีความรุนแรงเกินไป เพราะอาจทำให้ผู้กระทำความผิดบางรายอาจต้องการเสี่ยงในการกระทำความผิด เพราะอาจได้รับประโยชน์ที่คุ้มค่าจากการประกอบอาชญากรรม นอกจากนี้ บทลงโทษผู้กระทำความผิดที่มีความรุนแรงมากเกินไป อาจเป็นช่องทางในการกลั่นแกล้งบุคคลผู้บริสุทธิ์ให้ต้องตกเป็นอาชญากรทั้งที่ไม่ได้ทำผิด

จากสภาพสังคมในปัจจุบัน ทั้งในสังคมเมืองใหญ่ ลดระดับลงมาในสังคมชนบท มักจะมีข่าวคราวเกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรมไม่เว้นแต่ละวัน นอกจากการเกิดปัญหาอาชญากรรมที่มีมากขึ้นทุกวันแล้ว ความรุนแรงในแต่ละปัญหาอาชญากรรม ก็ทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น สาเหตุหนึ่งก็มาจากการการบังคับใช้กฎหมายและบทลงโทษที่ไม่เด็ดขาดทำให้ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัวต่อบทลงโทษและอาจจะกระทำความผิดได้ซ้ำได้อีก การบังคับใช้กฎหมายจึงต้องมีความเข้มงวดมากขึ้นและมีการเพิ่มบทลงโทษที่ชัดเจนเพื่อให้ผู้กระทำความผิดเกิดความเกรงกลัวและไม่กล้ากลับมากระทำความผิดซ้ำสอง มีการนำเสนอความรู้ทางด้านกฎหมายเบื้องต้นต่าง ๆ เช่น กฎหมายอาญาเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางอาชญากรรม ฯลฯ ให้ประชาชนทั่วไปรับรู้และตระหนักต่อบทลงโทษเพื่อไม่ให้หลงผิดในการที่จะคิดกระทำความผิด การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจในการป้องกันอาชญากรรมประกอบด้วย

1) การป้องกัน (Prevention) เพื่อป้องกันมิให้อาชญากรรมเกิดขึ้น โดยปฏิบัติหน้าที่ในเชิงรุกด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น งานสายตรวจออกตรวจป้องกันภัย งานสืบสวนหาข่าว งานตำรวจชุมชนมวลชนสัมพันธ์ ฯลฯ ซึ่งจะมีลักษณะดังนี้

1.1) การป้องกันอาชญากรรม เป็นมาตรการปกป้องคุ้มครองสวัสดิการให้แก่ประชาชนก่อนที่เหตุร้ายจะเกิดเหตุขึ้น ป้องกันมิให้บุคคลหรือองค์กรอื่นใดมีการละเมิด กฎหมายการก่ออาชญากรรม สร้างความเดือดร้อน ความเสียหายในร่างกาย ชีวิตและ ทรัพย์สินของประชาชน

1.2) การป้องกันความเสียหาย เป็นการป้องกันความเสียหายหรือสูญเสียที่อาจจะเกิดขึ้นกับร่างกาย ชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน ทั้งที่เกิดจากการกระทำหรือไม่ใช้การกระทำของมนุษย์ โดยเจตนา หรือไม่เจตนา เช่น การป้องกันอุบัติเหตุต่าง ๆ จากงานจราจร ฯลฯ บางกรณีตำรวจอาจต้องเข้าไปช่วยแก้ไขหรือบรรเทาเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นโดยตรง

2) การปราบปราม (Suppression) เป็นหน้าที่ภายหลังจากมีเหตุการณ์ร้ายหรืออาชญากรรมเกิดขึ้นแล้วในการติดตามจับตัวคนร้ายบรรเทาความเดือดร้อนเสียหายหรือผลร้ายที่เกิดขึ้นซึ่งการปราบปรามทำได้หลายวิธี เช่น ตั้งแต่การเข้าระงับเหตุทะเลาะวิวาทเล็กน้อยก่อนที่จะลุกลามไปมากหรือติดตามสืบสวนหรือสอบสวน เพื่อจะสามารถนำผู้กระทำผิดมาลงโทษ ถ้าสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วเพียงใด ก็จะสร้างความเชื่อมั่นศรัทธา อบอุ่นใจให้กับประชาชนที่มีต่อการทำงานตำรวจมากขึ้นเท่านั้น

3) คุ้มครองสิทธิของบุคคล (Protection) เป็นหน้าที่ ให้ความคุ้มครองสิทธิของบุคคลมิให้ถูกละเมิดโดยบุคคลอื่น ต้องเข้าไประงับยับยั้งการกระทำที่ล่วงละเมิดสร้างความเดือดร้อนเสียหายให้เกิดขึ้น เช่น การเปิดวิทยุตั้ง การเผาหญ้า ขยะ ก่อให้เกิดความเดือดร้อนให้คนอื่น

4) การให้บริการ (Service) หน้าที่ให้บริการ เป็นสิ่งส่งเสริม การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมให้ได้ผลดีสามารถลดเงื่อนไขที่เป็นสาเหตุ อาจจะก่อให้เกิดอาชญากรรมหรือเหตุร้าย หรือ ความเดือดร้อนเสียหาย ได้ทั้งในทางตรงและทางอ้อม

อย่างไรก็ตามการดำเนินการโดยใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือ เพื่อให้สังคมสงบสุข มีระบบและระเบียบ ประชาชนสามารถดำเนินชีวิตและดำเนินกิจกรรมได้โดยสะดวก ตัดโอกาสของการเกิดอาชญากรรม สร้างความอุ่นใจให้ประชาชน ตรวจสอบผู้กระทำความผิดและตรวจสอบผู้ต้องสงสัย พร้อมทั้งตรวจสอบสิ่งผิดปกติในสังคม การบังคับใช้กฎหมายมุ่งเน้นเสริมสร้างองค์กรของตำรวจให้มีประสิทธิภาพ แนวทางการบังคับใช้กฎหมายจึงกลายเป็นหลักการและภารกิจสำคัญของตำรวจ โดยการใช้เจ้าหน้าที่ตำรวจในเครื่องแบบออกตรวจท้องที่ มีการจัดสายตรวจแบบต่าง ๆ และเขตตรวจเน้นการปรากฏตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อลดช่องโอกาสในการกระทำความผิดของคนร้าย มุ่งการเพิ่มประสิทธิภาพเครื่องมือเครื่องใช้ พัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการตรวจท้องที่และหากมีเหตุ

อาชญากรรมเกิดขึ้นต้องรีบสืบสวนจับกุมให้ได้อย่างรวดเร็ว ต้องไม่ให้เยี่ยงอย่างและคนร้ายไม่กล้ากระทำความผิด ซึ่งถือเป็นการลดปัญหาอาชญากรรมโดยตรงของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ข้อดีของทางเลือกที่ 1

1) การบังคับใช้กฎหมายที่เด็ดขาด รวดเร็วและเข้มงวดมีประสิทธิภาพ จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมเป็นไปได้อย่างตรงจุดและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมให้ลดน้อยลง

2) การบังคับใช้กฎหมายเป็นช่องทางหนึ่งที่สามารถดำเนินการจับกุมผู้กระทำความผิดมารับโทษได้อย่างรวดเร็ว

3) ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างทันท่วงทีเพราะยึดหลักการบังคับใช้กฎหมาย

4) การป้องกันอาชญากรรมโดยการบังคับใช้กฎหมายเป็นการทำงานในเชิงรุกในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญในการบังคับใช้กฎหมายมากขึ้น

5) การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมในการบังคับใช้กฎหมายจะช่วยลดขั้นตอนการดำเนินงานจับกุมผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้เร็วมากขึ้น

ข้อเสียของทางเลือกที่ 1

1) กฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ ต้องใช้ระยะเวลาในการปรับปรุง เช่น กฎหมายในการปราบปรามอาชญากรรม การลดขั้นตอนดำเนินการกับหน่วยงานกระบวนการยุติธรรม

2) ข้อกฎหมายบางประการยังต้องมีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นไปได้ง่าย และแก้ไขปัญหาได้อย่างทันท่วงที

3) อาจจะทำให้มีข้อจำกัดด้านระยะเวลาในการติดตามพยายามหลักฐาน อาจทำให้เสียรูปคดีได้ ตามระยะของข้อกฎหมายบางประการจึงทำให้การติดตามอาจมีข้อบกพร่องได้

4) การบังคับใช้กฎหมายบางประการอาจเป็นช่องทางให้เจ้าหน้าที่ใช้เป็นช่องทางในการบังคับเรียกผลประโยชน์ต่อผู้กระทำความผิดได้

5) ต้องใช้งบประมาณสนับสนุนสูงในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และยานพาหนะที่เป็นส่วนหนึ่งในกรอำนวยความสะดวกในการบังคับใช้กฎหมาย

ทางเลือกที่ 2 การบริหารจัดการทรัพยากรในการป้องกันอาชญากรรม

การบริหารจัดการทรัพยากรในการป้องกันอาชญากรรมในปัจจุบันที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสพผลสำเร็จ ต้องอาศัยการพิจารณาตัดสินใจสิ่งการอย่างถูกต้องและเหมาะสม กล่าวคือ หลักการพื้นฐานแบบง่าย ๆ ที่จะนำการบริหารจัดการทรัพยากรมาใช้ในการป้องกันอาชญากรรมนั้น ผู้บังคับบัญชาต้องตัดสินใจในเรื่องหนึ่งเรื่องใด โดยมีการคิดพิจารณาอย่างเป็นระบบรอบครอบ ซึ่งจะใช้แต่ระเบียบกฎเกณฑ์และประสบการณ์ที่เคยใช้ในอดีตอีกต่อไปไม่ได้ ต้องใช้ข้อมูลและระบบสารสนเทศเข้ามาเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของการแก้ไขปัญหาในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เชื่อกันว่าการแก้ไขปัญหาโดยใช้ข้อมูลและระบบสารสนเทศเป็นฐาน น่าจะเป็นการแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิภาพสูงในปัจจุบัน งานตามภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชามอบหมาย มีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลและระบบสารสนเทศตลอดเวลาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการบริหารด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุ ครุภัณฑ์และด้านการจัดการ ซึ่งต้องกระทำอย่างรอบครอบ เพื่อการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดผลทางด้านประสิทธิภาพสูงสุด

หน่วยงานต้องจัดหาและบำรุงรักษาเครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็นในการป้องกันอาชญากรรมเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีการจัดระเบียบในสถานที่ทำงาน เพื่อก่อให้เกิดสภาพการทำงานที่ดี ปลอดภัย มีระเบียบเรียบร้อย อันจะนำไปสู่การป้องกันอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

- เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานต้องมีความรู้ ความสามารถตามตำแหน่งหน้าที่งาน
- เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานต้องได้รับการฝึกอบรมเพิ่มเติมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่

และเป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมาย

- เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานต้องได้รับการสื่อสารและเสริมสร้างจิตสำนึกที่ดี

ข้อดีของทางเลือกที่ 2

- 1) หน่วยงานมีระบบที่ใช้ในการจัดการและวางแผนการใช้ทรัพยากรในการป้องกันอาชญากรรม
- 2) ทำให้หน่วยงานสามารถบริหารกำลังพลให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลกับงานอย่างสูงสุด
- 3) ทำให้หน่วยงานสามารถบริหารงบประมาณอย่างคุ้มค่าอย่างเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- 4) ทำให้หน่วยงานมีการบริหารวัสดุในการดำเนินงานและเกิดประโยชน์สูงสุด

5) ทำให้หน่วยงานมีระบบการจัดการเพื่อควบคุมเพื่อให้งานป้องกันอาชญากรรม เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างเต็มที่

ข้อเสียของทางเลือกที่ 2

- 1) หน่วยงานต้องใช้งบประมาณสูงในการหาเครื่องมือในการป้องกันอาชญากรรม
- 2) หน่วยงานต้องมีผู้เชี่ยวชาญในการวางแผนกำลังพลเพื่อให้การบริหารกำลังพลเกิด ประสิทธิภาพกรณีไม่มีผู้เชี่ยวชาญจำเป็นต้องขอคำปรึกษาจากหน่วยงานภายนอกซึ่งต้องใช้งบประมาณสูง

ทางเลือกที่ 3 การนำความร่วมมือระหว่างตำรวจกับประชาชนมาใช้ในการป้องกันอาชญากรรม

งานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมต้องอาศัยความร่วมมืออย่างมากจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนทั้งประชาชนซึ่งถือเป็นกลไก สำคัญอย่างหนึ่งในการดำเนินงานให้เกิดความสำเร็จหรือล้มเหลวได้ หากได้รับความร่วมมือจากประชาชน การดำเนินงานในด้านการ ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ก็สามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างดี และในทางตรงกันข้ามหาก ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากประชาชน การดำเนินงานในด้านนี้ก็ล้มเหลวอย่างไม่ต้องสงสัย การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นการดำเนินงานรวมถึงประชาชนกับองค์กรของรัฐหรือ องค์กรเอกชนเพื่อ ประโยชน์ในการป้องกันอาชญากรรมหรือแก้ไขปัญหาของประชาชน โดยยึดหลักการว่าสมาชิกใน ชุมชนนั้น ๆ จะต้องร่วมมือกันวางแผนและการปฏิบัติงานเพื่อสนองความต้องการ หรือแก้ไขปัญหาของ ประชาชนในชุมชนในส่วนของงานป้องกันอาชญากรรม กลยุทธ์การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทที่มากขึ้นกำลังได้รับการพัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบ

ความร่วมมือระหว่างภาคประชาชนกับภาครัฐหรือตำรวจ อาจจะได้แก่ โครงการติดต่อ ประสานงานกับประชาชนในท้องถิ่นของตน เพื่อรับทราบถึงสภาพปัญหาอาชญากรรมและสร้าง แนวทางในการป้องกันร่วมกัน โครงการออกตรวจตราเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบและพบปะประชาชนตาม บ้านเรือนร่วมกับอาสาสมัครประจำหมู่บ้านเพื่อสอดส่องดูแลป้องกันและแจ้งข่าวอาชญากรรมในเขต เมืองโดยเฉพาะในเขตธุรกิจหรือพื้นที่ที่เป็นศูนย์กลางทางการค้าของเมืองโดยมีลักษณะกิจกรรม ต่อไปนี้

- การออกตรวจโดยอาสาสมัครของเมือง เพื่อช่วยเจ้าหน้าที่ตำรวจดูแลรักษาความปลอดภัยในเขตพื้นที่ธุรกิจและศูนย์กลางทางการค้า
- จัดทำรายงานอาชญากรรมหรือเหตุร้ายต่าง ๆ ในเขตพื้นที่ดังกล่าวเพื่อหาแนวทาง ป้องกันและแก้ไขในระดับต่อไป

- จัดอาสาสมัครบรรเทาสาธารณภัยหรือเหตุร้ายประจำในพื้นที่ เพื่อช่วยเหลืองานของเจ้าหน้าที่รัฐ
- การจัดตั้งสถานีวิทย์ท้องถิ่นเพื่อกระจายข่าวและแนะนำวิธีการป้องกันอาชญากรรม
- การติดตั้งโทรทัศน์วงจรปิดบริเวณพื้นที่ชุมชนหรือพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรม
- การจัดหาหมายเลขโทรศัพท์พิเศษเพื่อแจ้งข่าวอาชญากรรมในพื้นที่

ข้อดีของทางเลือกที่ 3

- 1) ทำให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาชุมชนสถิติการเกิดเหตุ/การแจ้งเหตุลดน้อยลง
- 2) ทำให้ประชาชนกับตำรวจมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันในการป้องกันอาชญากรรม
- 3) ทำให้ตำรวจกับประชาชนมีการติดต่อกันอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอในระยะยาวจนเกิดความไว้วางใจต่อกันเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ตำรวจได้รับข่าวสารจากประชาชนเพิ่มมากขึ้น
- 4) เจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับการยอมรับ ความเชื่อถือ ศรัทธา เคารพยำเกรงทั้งภายในและภายนอกองค์กร

ข้อเสียของทางเลือกที่ 3

- 1) ประชาชนบางกลุ่มอาจจะไม่เข้าใจ มีความคิดเห็นไม่ตรงกัน อาจเกิดการคัดค้านทางความคิดในการให้ความร่วมมือ
- 2) ต้องใช้ระยะเวลาทำความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการแสวงหาความร่วมมือกับผู้นำชุมชนและประชาชน
- 3) การตรวจสอบความประพฤติของอาสาสมัครและการให้การอบรมความรู้พื้นฐานเบื้องต้นเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมต้องใช้เวลาพอสมควร

ตารางที่ 4.1 วิเคราะห์ทางเลือก 3 ทางเลือกต่อปัจจัยด้านต่าง ๆ ดังนี้

ปัจจัย	ทางเลือก		
	การบังคับใช้กฎหมาย	การบริหารจัดการทรัพยากร ในการป้องกันอาชญากรรม	การนำความร่วมมือ ระหว่างตำรวจกับ ประชาชนมาใช้ในการ ป้องกันอาชญากรรม
บุคลากร	- การบังคับใช้กฎหมายที่ เด็ดขาด รวดเร็วและ เข้มงวดมีประสิทธิภาพ จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ ของเจ้าหน้าที่ตำรวจใน การป้องกันปราบปราม อาชญากรรมเป็นไปได้ อย่างตรงจุดและแก้ไข ปัญหาอาชญากรรมให้ลด น้อยลง	- หน่วยงานต้องมีผู้เชี่ยวชาญ ในการวางแผนกำลังพล เพื่อให้การบริหารกำลังพล เกิดประสิทธิภาพกรณีไม่มี ผู้เชี่ยวชาญจำเป็นต้องขอ คำปรึกษาจากหน่วยงาน ภายนอกซึ่งต้องใช้ งบประมาณสูง	- ทำให้ประชาชนกับ ตำรวจมีการบูรณาการการ ทำงานร่วมกันในการ ป้องกันอาชญากรรม - ทำให้ตำรวจกับ ประชาชนมีการติดต่อกัน อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอใน ระยะยาวจนเกิดความ ไว้วางใจต่อกันเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ตำรวจได้รับ ข่าวสารจากประชาชนเพิ่ม มากขึ้น - ประชาชนบางกลุ่ม อาจจะไม่เข้าใจ มีความ คิดเห็นไม่ตรงกัน อาจเกิด การคัดค้านทางความคิดใน การให้ความร่วมมือ
งบประมาณ	- ต้องใช้งบประมาณ สนับสนุนสูงในการจัดหา วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และยานพาหนะที่เป็น ส่วนหนึ่งในการอำนวย ความสะดวกในการบังคับ ใช้กฎหมาย	- หน่วยงานต้องใช้ งบประมาณสูงในการหา เครื่องมือในการป้องกัน อาชญากรรม	- ใช้งบประมาณในการ ดำเนินการน้อย

ปัจจัย	ทางเลือก		
	การบังคับใช้กฎหมาย	การบริหารจัดการทรัพยากร ในการป้องกันอาชญากรรม	การนำความร่วมมือ ระหว่างตำรวจกับ ประชาชนมาใช้ในการ ป้องกันอาชญากรรม
ระยะเวลา	<ul style="list-style-type: none"> - กฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ต้องใช้ระยะเวลาในการปรับปรุง เช่น กฎหมายในการปราบปรามอาชญากรรม การลดขั้นตอนดำเนินการกับหน่วยงาน กระบวนการยุติธรรม - อาจจะทำให้มีข้อจำกัดด้านระยะเวลาในการติดตามพยายามหลักฐาน อาจทำให้เสียรูปคดีได้ตามระยะของข้อกฎหมายบางประการจึงทำให้การติดตามอาจมีข้อบกพร่องได้ 		<ul style="list-style-type: none"> - ต้องใช้ระยะเวลาทำความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการแสวงหาความร่วมมือกับผู้นำชุมชนและประชาชน
ความสามารถ	<ul style="list-style-type: none"> - การบังคับใช้กฎหมายเป็นช่องทางหนึ่งที่สามารถดำเนินการจับกุมผู้กระทำความผิดมารับโทษได้อย่างรวดเร็ว 	<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานมีระบบที่ใช้ในการจัดการและวางแผนการใช้ทรัพยากรในการป้องกันอาชญากรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - ตำรวจต้องสามารถสร้างแรงจูงใจเพื่อให้ประชาชนเป็นอาสาสมัครร่วมกันในการป้องกันอาชญากรรม
ความคุ้มค่า	<ul style="list-style-type: none"> - การป้องกันอาชญากรรมโดยการบังคับใช้กฎหมายเป็นการทำงานในเชิงรุกในการ 	<ul style="list-style-type: none"> - ทำให้หน่วยงานสามารถบริหารงบประมาณอย่างคุ้มค่าอย่างเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล 	<ul style="list-style-type: none"> - เจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับการยอมรับ ความเชื่อถือศรัทธา เคารพยำเกรงทั้งภายในและภายนอก

ปัจจัย	ทางเลือก		
	การบังคับใช้กฎหมาย	การบริหารจัดการทรัพยากร ในการป้องกันอาชญากรรม	การนำความร่วมมือ ระหว่างตำรวจกับ ประชาชนมาใช้ในการ ป้องกันอาชญากรรม
	แก้ไขปัญหาอาชญากรรม ทำให้ประชาชนเห็น ความสำคัญในการบังคับ ใช้กฎหมายมากขึ้น	- ทำให้หน่วยงานมีการ บริหารวัสดุในการดำเนินงาน และเกิดประโยชน์สูงสุด	องค์กร

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

จากการศึกษาการป้องกันอาชญากรรมและการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา พบว่าปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยายังมีอาชญากรรมเพิ่มขึ้นและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี พฤติกรรมการกระทำผิดทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ ฉะนั้นการแสวงหามาตรการในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมจึงมีความจำเป็นอย่างมาก เพื่อเป็นการลดปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา เพื่อให้ปัญหาอาชญากรรมลดน้อยลงที่สุด ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมโดยตรง ก็คือ สถานีตำรวจภูธรเมืองเมืองพระนครศรีอยุธยา ในการป้องกันและหามาตรการเพื่อลดปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ลดลง ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ยังมีไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ งบประมาณที่จำกัด วัสดุอุปกรณ์และปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ทำให้ไม่บรรลุเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ของหน่วยงาน จึงจำเป็นที่จะต้องหามาตรการที่สามารถนำมาแก้ไขปัญหาอาชญากรรมให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด มาตรการในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมนั้น มีอยู่หลายวิธีที่จะป้องกันและปราบปรามได้ แต่ในแต่ละวิธีนั้น ขึ้นอยู่กับว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจ ประชาชนเจ้าของพื้นที่พร้อมที่มาร่วมมือร่วมใจกันแก้ไขปัญหาหรือไม่ เพราะบางวิธีการอาจเป็นวิธีการที่ทุกคนในสังคมต้องร่วมด้วยช่วยกันอย่างจริงจัง หากเจ้าหน้าที่ตำรวจและประชาชนเจ้าของพื้นที่ปฏิบัติได้จริงและร่วมมือร่วมใจกันก็จะเป็นผลดีที่ทำให้ปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ลดลง ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาได้มาซึ่งบทสรุปและข้อเสนอเชิงนโยบาย 3 ทางเลือก คือ

1. การบังคับใช้กฎหมาย คือ การให้อำนาจเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติหน้าที่บังคับใช้กฎหมายอย่างเด็ดขาด รวดเร็วต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในการควบคุมอาชญากรรมในพื้นที่ ตลอดจนขั้นตอนการดำเนินงานการบังคับใช้กฎหมายในการจับกุมผู้กระทำความผิดให้มีความชัดเจนและเป็นธรรมโดยไม่เลือกปฏิบัติ ยึดมั่นตามหลักการกฎระเบียบข้อบังคับและบทลงโทษที่แน่นอน หากมีการกระทำความผิดในลักษณะเดียวกันไม่มีการเลือกปฏิบัติหรือสองมาตรฐาน ผู้ใดกระทำความผิดผู้นั้นก็ต้องได้รับบทลงโทษที่ชัดเจนแน่นอน

2. การบริหารจัดการทรัพยากรในการป้องกันอาชญากรรม คือ การนำระบบสารสนเทศเข้ามาใช้ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมเป็นการแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิภาพสูงในปัจจุบันการบริหารทรัพยากรด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุ ครุภัณฑ์และด้านการจัดการ

ซึ่งต้องกระทำอย่างรอบคอบ เพื่อการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดผลทางด้านประสิทธิภาพสูงสุด หน่วยงานต้องจัดหาและบำรุงรักษาเครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็นในการป้องกันอาชญากรรม เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีการจัดระเบียบในสถานที่ทำงาน เพื่อก่อให้เกิดสภาพการทำงานที่ดี ปลอดภัย มีระเบียบเรียบร้อย อันจะนำไปสู่การป้องกันอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

3. การนำความร่วมมือระหว่างตำรวจกับประชาชนมาใช้ในการป้องกันอาชญากรรม

คือ การนำทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชนเข้ามาแก้ไขปัญหามองป้องกันปราบปรามอาชญากรรมเป็นการดำเนินงานรวมพลังประชาชนกับองค์กรของรัฐหรือ องค์กรเอกชนเพื่อประโยชน์ในการป้องกันอาชญากรรมหรือแก้ไขปัญหามองประชาชน โดยยึดหลักการว่าสมาชิกในชุมชนนั้น ๆ จะต้องร่วมมือกันวางแผนและการปฏิบัติงานเพื่อสนองความต้องการ หรือแก้ปัญหามองประชาชนในชุมชนในส่วนของการป้องกันอาชญากรรม กลยุทธ์การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทที่มากขึ้นกำลังได้รับการพัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบ ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจกับประชาชนเกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ร่วมแก้ไขปัญหามองเชิงสร้างสรรค์ สร้างความสามัคคีของคนภายในชุมชน ทำให้การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจมีความสะดวกรวดเร็วมากขึ้น

5.2 ข้อเสนอแนะ

สำหรับข้อเสนอทางเลือกนโยบายในการศึกษาการป้องกันอาชญากรรมและการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา จากการวิเคราะห์ข้อดีและข้อเสียแต่ละนโยบายทางเลือกที่ดีแล้ว ผู้ศึกษาได้ทางเลือกที่ 3 การนำความร่วมมือระหว่างตำรวจกับประชาชนมาใช้ในการป้องกันอาชญากรรมและการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา

การนำความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับประชาชนเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีในการแก้ไขปัญหามองอาชญากรรมซึ่งเป็นมาตรการที่จะช่วยให้ปัญหามองอาชญากรรมในพื้นที่ลดลงไม่น้อย ความเข้าใจอันดีระหว่างตำรวจกับประชาชนเป็นวิธีการเอื้ออำนวยความสะดวกให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจและประชาชนในพื้นที่ให้เข้าถึงสาเหตุที่มาของปัญหาโดยการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหามองตลอดจนการบูรณาการการทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีการเสนอปัญหามองร่วมกัน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวางแผน การสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกกับประชาชน โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการควบคุมและป้องกันอาชญากรรมรวมทั้งการนำทรัพยากรในพื้นที่เข้ามาใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยเน้นกิจกรรมที่สร้างความร่วมมือระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ คือ

- 1) ร่วมรับรู้ถึงปัญหาในพื้นที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ
- 2) ร่วมแสดงความคิดเห็นกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในเรื่องการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่

- 3) ร่วมสอดส่องดูแลตรวจตราและเฝ้าระวังบริเวณชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ
  - 4) ร่วมเข้าอบรมเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมตามที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจัดให้ เช่น สมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม อาสาสมัครตำรวจชุมชนประจำตำบล อาสาจราจร เป็นต้น
  - 5) ร่วมดำเนินการให้ความรู้การป้องกันอาชญากรรมต่าง ๆ กับประชาชนในพื้นที่
  - 6) ร่วมติดตามประเมินผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ
- ปัจจัยที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่แท้จริงของทางเลือกของมาตรการนี้คือ การให้ความสำคัญของการร่วมมือระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เข้ามาร่วมวางแผน เสนอแนะแนวทางในการป้องกันปรามปรามอาชญากรรมในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา เพื่อให้ปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ลดลงไม่มากนัก

ข้อเสนอแนะการนำความร่วมมือระหว่างตำรวจกับประชาชนมาใช้ในการป้องกันอาชญากรรมและการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา มีดังนี้

1. ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้และทักษะในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมเพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของชุมชนและเพื่อการป้องกันอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. กำหนดมาตรการที่เหมาะสมโยจัดกิจกรรมในรูปของโครงการตำรวจบ้าน การจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัคร รวมทั้งการจัดอบรมโครงการสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม เพื่อให้ประชาชนได้ทราบวิธีการง่าย ๆ ในการจำต่าห้ระบุพรรณของคนร้าย อาวุธ ยานพาหนะ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสืบสวนจับกุมผู้กระทำผิดมาลงโทษ
3. ปรับปรุงแนวทางปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อสร้างภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีต่อประชาชนโดยเฉพาะงานเชิงรุกและงานด้านบริการประชาชน
4. ส่งเสริมให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนป้องกันปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่
5. ดำเนินการคัดเลือกประชาชนที่ปฏิบัติหน้าที่พลเมืองดี เพราะว่า การคัดเลือกและมอบรางวัลให้กับสถานีตำรวจ/หน่วยงานที่ให้บริการประชาชนที่ช่วยเหลือกิจการสถานีตำรวจหรือปฏิบัติหน้าที่พลเมืองดีจะส่งผลให้การปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง ทำให้สังคมปลอดภัยประชาชนมีความสุขและเป็นโอกาสที่ได้ประกาศให้สังคมได้ทราบถึงการประกอบคุณงามความดีของประชาชน ทำให้มีแรงจูงใจในการทำความดีต่อชุมชนมากขึ้น

5.3 แนวทางปฏิบัติ

การสร้างเครือข่ายที่จะมุ่งเน้นในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่เกิดกับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา มีดังนี้

1. มีการกำหนดนโยบายทิศทางการป้องกันอาชญากรรมระหว่างตำรวจกับองค์กรภาครัฐระดับจังหวัด องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบลเพื่อหามาตรการในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่

1.1 มีการออกหนังสือเชิญประชุมให้กับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

- เจ้าหน้าที่ตำรวจชี้แจงสถิติในคดีอาญาโดยอ้างอิงจากสำนักงานสถิติจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อชี้แจงให้ทราบว่า การเกิดคดีอาชญากรรมมีจำนวนเพิ่มขึ้นหรือลดลงในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา

- กรณีเกิดปัญหาในด้านในด้านต่างที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานใด หน่วยงานนั้นเป็นผู้เข้าแก้ไขปัญหาในพื้นที่

1.2 ร่วมกันเสนอนโยบาย/โครงการในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา

- จัดทำแผน/โครงการ/มาตรการในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา

- จัดสร้างเครือข่ายผู้ร่วมดำเนินนโยบายในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา

- จัดสรรงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา

1.3 มีการประชุมร่วมกันเพื่อติดตามผลการดำเนินงานการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา

- จัดการประชุมร่วมกันทุก ๆ 1 เดือน เพื่อประเมินสถานการณ์ในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา

2. นำภาคเอกชน ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับตำรวจในพื้นที่ฐานความคิดในรูปแบบพลังประชาชน ตามนโยบายทิศทางการป้องกันอาชญากรรมเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน

- ส่งหนังสือเชิญประชุมให้กับภาคเอกชน/สถานประกอบการที่มีส่วนเกี่ยวข้องในธุรกิจการท่องเที่ยว เช่น โรงแรม ที่พัก รถรับจ้างต่าง ๆ เพื่อหามาตรการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ร่วมกัน

- เจ้าหน้าที่ตำรวจชี้แจงสถิติในคดีอาญาโดยอ้างอิงจากสำนักงานสถิติจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อชี้แจงให้ทราบว่า การเกิดคดีอาชญากรรมมีจำนวนเพิ่มขึ้นหรือลดลงในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา
- จัดฝึกอบรม/แนะนำให้ผู้ประกอบการทราบถึงทักษะการจดจำตำหนิรูปพรรณคนร้ายในกรณีเกิดเหตุอาชญากรรมขึ้นกับนักท่องเที่ยว
- ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ ต้องมีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้นักท่องเที่ยวได้ทราบและระมัดระวังทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวเองเสมอ
- เมื่อเกิดเหตุอาชญากรรมเกี่ยวกับทรัพย์สิน เช่น การลักทรัพย์ของนักท่องเที่ยวให้ผู้ประกอบการแจ้งเหตุให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่าน Application Line ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาได้ทันท่วงที

3. มีการสื่อสารนโยบาย/ทิศทาง ที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมการป้องกันอาชญากรรมในรูปแบบพลังประชาชนผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ เพื่อให้การป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่มีประสิทธิภาพ

- จัดทำ Application Line กลุ่มการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยาขึ้นมา เพื่อให้ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวได้โหลดเพื่อใช้ในการติดต่อประสานงานในการแจ้งเหตุเพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าแก้ไขปัญหาได้ทันท่วงที

4. จะต้องมีการจัดทำข้อมูลท้องถิ่นและแผนที่ชุมชน พร้อมทั้งปรับปรุงให้ทันสมัยถูกต้องอย่างสม่ำเสมออีกทั้งจะต้องค้นหาหรือสร้างผู้นำในชุมชนต่างๆ ในพื้นที่ที่สามารถปฏิบัติงานร่วมกันระหว่าง ตำรวจได้เป็นอย่างดีเพื่อป้องกันปัญหาอาชญากรรม

- จัดทำข้อมูลท้องถิ่นและแผนที่ชุมชนเพื่อกำหนดขอบเขตพื้นที่จุดเสี่ยง/ล่อแหลมที่จะเกิดอาชญากรรมกับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา

- จัดเพิ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจ/อาสาสมัครเข้าดูแลพื้นที่จุดเสี่ยงในการเกิดปัญหาอาชญากรรมเข้าดูแลในพื้นที่นั้นเพิ่มมากขึ้น
- จัดอบรมผู้นำชุมชนต่าง ๆ เพื่อเป็นตัวแทนในการสอดส่องดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวและเป็นสื่อกลางให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าระงับเหตุได้ทัน่วงที

5.4 การนำความร่วมมือระหว่างตำรวจกับประชาชน

การนำความร่วมมือระหว่างตำรวจกับประชาชนมาใช้ในการป้องกันอาชญากรรมและการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยาต้องอาศัยความร่วมมืออย่างมากจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนทั้งประชาชนซึ่งถือเป็นกลไก สำคัญอย่างหนึ่งในการดำเนินงานให้เกิดความสำเร็จหรือล้มเหลวได้ หากได้รับความร่วมมือจากประชาชน การดำเนินงานในด้านการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยาจะสามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างดี และในทางตรงกันข้ามหากไม่ได้ความร่วมมือจากประชาชน การดำเนินงานในด้านนี้ก็ล้มเหลวอย่างไม่ต้องสงสัย การนำความร่วมมือระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงเป็นการดำเนินงานร่วมพลังประชาชนกับองค์กรภาครัฐ และภาคองค์กรเอกชนเพื่อใช้ในการสร้างวิธีการและมาตรการในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยาให้เกิดประโยชน์ลดจำนวนคดีอาชญากรรมในพื้นที่ ปิดช่องโอกาสก่อเหตุของคนร้ายและป้องกันยับยั้งไม่ให้คนร้ายลงมือกระทำความผิดกับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเมืองอยุธยา ทำให้พื้นที่เกาะเมืองอยุธยาเป็นเมืองน่าอยู่ปราศจากอาชญากรรมและยังเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวที่เสริมสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนอีกด้วย

รายการอ้างอิง

หนังสือและบทความในหนังสือ

- พัชรี สีโรรส. พลวัตนโยบายสาธารณะ: จากรัฐ เอกชน สู่ประชาชน. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2557.
- พัชรี สีโรรส. การมีส่วนร่วมของประชาชน. กรุงเทพฯ : มูลนิธิปริญญาโทนักบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546.
- พัชรี สีโรรส. เปิดกล่องนโยบายสาธารณะหลากหลายมุมมองในการศึกษานโยบายสาธารณะร่วมสมัย. กรุงเทพฯ: มูลนิธิเพื่อการศึกษาประชาธิปไตยและการพัฒนาโครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2558.
- ทัชชกร ภูติษยคุณ. ตำรวจกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม. นครปฐม: นิตินัย, 2555.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. คู่มือฝึกอบรมข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่งานป้องกันปราบปรามในสถานีตำรวจ. กรุงเทพฯ : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2557.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. แผนปฏิบัติราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2558. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2558.

วิทยานิพนธ์

- ชัยวัฒน์ สลักคำ. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันปัญหาอาชญากรรม กรณีศึกษา : สถานีตำรวจภูธรสามโคก จังหวัดปทุมธานี.” การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาการเมืองการปกครอง สำหรับนักบริหาร คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2557.
- บรรจงศักดิ์ ภูทะวัง. “แผนงานการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมในเขตสถานที่ท่องเที่ยวอำเภอ สหสขันธ์จังหวัดกาฬสินธุ์.” การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- ปรีชา สวม่วง. “การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของผู้นำชุมชนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในเขตท่าวังผาจังหวัดน่าน.” การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2553.
- วิเศษ วงศ์สืบ. “การปรับระบบงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ.” การศึกษาอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2553.

- วิศิษฐ์ มะอักษร. “การพัฒนาบทบาทของตำรวจในการป้องกันอาชญากรรม เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาการบริหาร และนโยบายสวัสดิการสังคม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550.
- ศิริพร ลือวิภาสกุล. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตความรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครปฐม, 2545.
- สุเทพ มุสิมุล. “ผลการดำเนินงานด้านการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระนอง.” ปัญหาพิเศษปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาการบริหารงานทั่วไป วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2556.
- สิทธิพร เขาอ่อน. “ปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติในพื้นที่เขตเมืองพัทยา.” ปัญหาพิเศษปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาการจัดการภาครัฐและเอกชน วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2553.
- สมปอง บุญเต็ม. “แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ.” การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาการบริหารการพัฒนาท้องถิ่น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2555.
- อนูวรรต ค้อนทอง. “การเสริมสร้างความร่วมมือในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชน ตำบลสระใครอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2551.
- อรรถศาสตร์ พิลาเคน. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชนในพื้นที่อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2551.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

- “การป้องกันอาชญากรรมเชิงรุก.” <http://phoklangpolice.blogspot.com/2016/10/blog-post.html>. (สืบค้นเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2559)
- กองแผนงานอาชญากรรม สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ. “แนวทางปฏิบัติงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรม.” <http://thaicrimes.org>. (สืบค้นเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2559)

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ

ร้อยตำรวจเอก ยงยุทธ อัจฉกุล

วัน เดือน ปี เกิด

13 ธันวาคม 2515

ตำแหน่งงาน

รองสารวัตรป้องกันปราบปราม

สถานีตำรวจภูธรพระนครศรีอยุธยา

